Ազգ

Azg armenian daily

20 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2001 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 169 (2373)

Բուշը ստորագրեց հատուկ օրենքը

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Սեպտեմբերի 18-ին ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը ստորագրել է Կոնգրեսի բանաձեւը, որը թույլ է տալիս ռազմական գործողություններ վարել ահաբեկիչների եւ նրանց պաշտպանող երկրների նկատմամբ։ Բուշը նաեւ ստորագրել է 40 մլրդ. դոլարի չափով ահաբեկչությունների հետեւանքների վերացման համար ֆինանսական օգնության մասին օրենք։ ԱՄՆ նախագահը շնորհակալություն է հայտնել Կոնգրեսի Ներկայացուցիչների պալատին եւ Սենատին ցուցաբերված աջակցության համար, հաղորդում է «Ռոյթեր» գործակալությունը։

Կամիկաձեներից մեկը կռվել է Չեչնիայում

ՄՈՍԿՎԱ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Ռուսական հատուկ ծառայություններում հաստատել են ամերիկյան քննչական մարմինների այն տեղեկատվությունը, որ սեպտեմբերի 11-ին Նյու Յորքին եւ Վաշինգտոնին հարվածներ հասցնելուն մասնակցած ահաբեկիչներից մեկը Չեչնիայում մասնակցել է մարտական գործողություններին՝ բանդիտական կազմավորումների կողմից։ Այս մասին, ինչպես հաղորդում է «Նովոստի» գործակալությունը, սեպտեմբերի 19-ին հաղորդել են աղբյուրներ Ռուսաստանի հատուկ ծառայություններից։

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Սերժ Սարգսյան. «Հայաստանը չի կարող չաջակցել հակաահաբեկչական գործողություններին»

Այս օրերին, երբ աշխարհի երկրներն իրենց դիրքորոշումն են արտահայտում սեպտեմբերի 11-ի սարսափելի ահաբեկչությունից հետո Մ. Նահանգների գլխավորությամբ կազմավորվող հակաահաբեկչական միջազգային կոալիցիային այսպես կամ այնպես միանալու կամ չմիանալու վերաբերյալ, երեկ Հայաստանի պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը հայտարարեց, որ «Հայաստանը չի կարող չաջակցել հակաահաբեկչական գործողություններին», առանց մանրամասնելու, թե հակաահաբեկչական պայքարում Հայաստանի աջակցությունն ի՞նչ ձեւ, բնույթ եւ տարողություն կարող է ունենալ։ Նա ավելացրեց, որ նախորդ օրը ինքը Մ. Նահանգների դեսպանի հետ կայացած հանդիպման ընթացքում նշել է հակաահաբեկչական գործողություններին աջակցելու Հայաստանի պատրաստակամության մասին, սակայն աջակցության որեւէ տարբերակներ չեն քննարկվել։ Համենայն դեպս, ՀՀ պաշտպանության նախարարը վերջում հատուկ խնամքով շեշտեց, որ այդ հարցի վերաբերյալ որոշում կայացնելը հանրապետության նախագահի բացառիկ իրավասությունն է, ինչը հուշում է, որ առաջիկա օրերին նախագահ Քոչարյանն այդ մասին հանդես կգա պաշտոնական հայտարարությամբ։

ԱՀԱԲԵԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

Խուճապը մշտական գործոն է դարձել Ամերիկայում

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ,

Մինչ նախագահ Ջորջ Բուշը փառապանծ հաղթանակ է ավետում իր ժողովրդին, իսլամական աշխարհի դեմ «խաչակրաց արշավանքներ» կազմակերպելու պատրաստակամություն հայտնում եւ շարունակում հոխորտալ ահաբեկիչների, նրանց հովանավորող երկրների վրա, իսկ ամերիկյան «արժանապատիվ արծիվը» ամենայն վճռականությամբ պատրաստվում է սավառնել Աֆղանստանի լեռներում՝ ոչնչացնելու Ուսամա բեն Լադենի «Ալ Ղաիդա» կազմակերպությունը, ոչնչացնելով հանդերձ Սուդանում եւ Եմենում տեղակայված նրա ճամբարները, ահաբեկիչների ուրվականն անընդհատ հետապնդում է ամերիկացիներին։

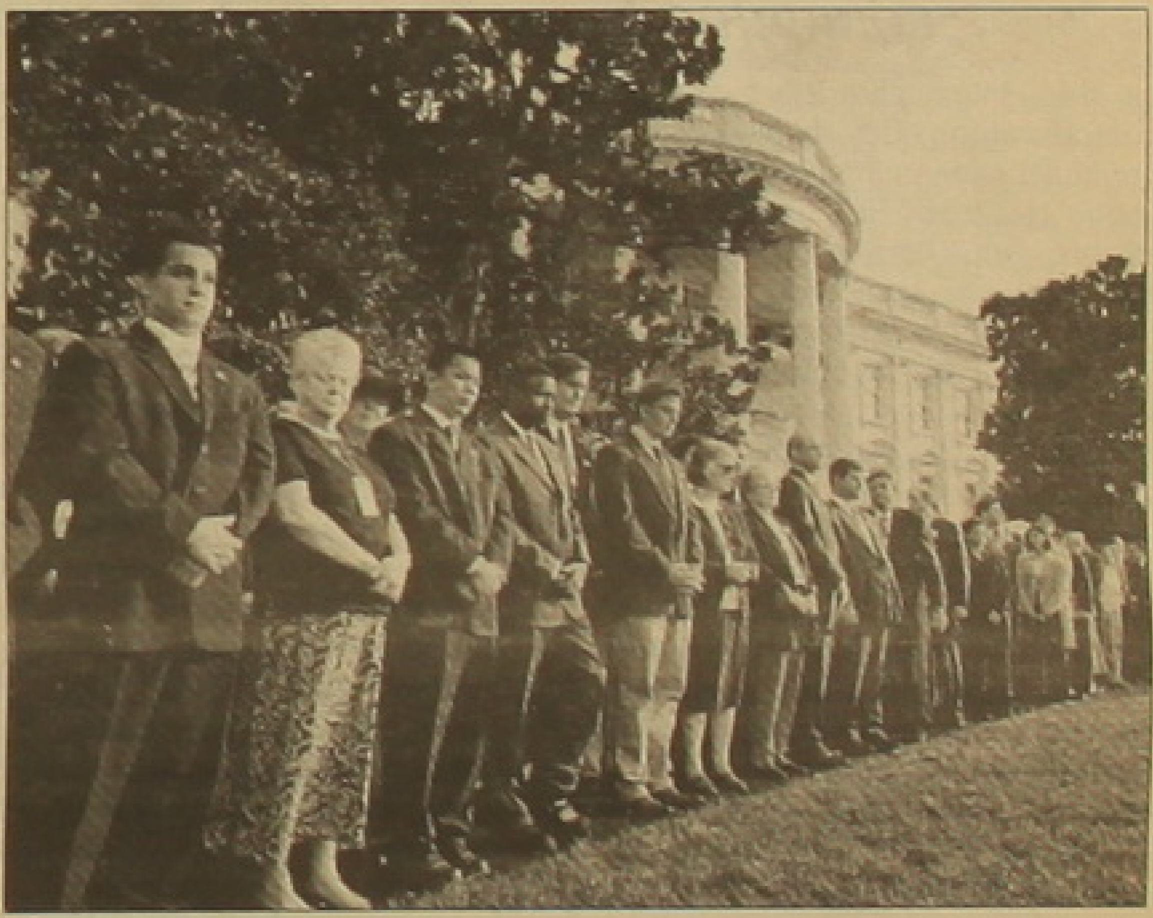

Խուճապը մշտական գործոն է դարձել ամերիկյան իրականության մեջ։ Երկրի օդակայանները, երկաթուղային կայարանները, մետրոն, նավահանգիստները շարունակ գտնվում են ահաբեկչական ակնկալվող գործողությունների սպառնալիքների տակ։ Չեն դադարում այս օբյեկտներում ռումբի տեղադրման ահազանգերը։ Ամերիկացիները հետզհետե գիտակցում են ստեղծված իրավիճակի անելանելիությունը, ինչը նրանց հուսահատության է մղում։ Այս մասին բազմիցս նշեց թուրքական տեսհեռուստատեսությունը։ Մեր թղթակից Թաթուլ Հակոբյանն էլ իր հերթին Նյու Յորքից նշում է. «Ամերիկացիների մի մասը համոզված է, որ եթե ԱՄՆ-ն այդպես միակողմանի չպաշտպաներ Իսրայելին, ապա չէր լինի սեպտեմբերի 11-ը»։

Տես էջ 5

Կիպրոսի պաշտպանության նախարարը Հայաստանում

ԵՐԵՎԱՆ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Այսօր եռօրյա պաշտոնական այցով Երեւան ժամանեց Կիպրոսի պաշտպանության նախարար Սոկրատես Հասիկոսը։ Մինչ իր պաշտոնակցի ինքնաթիռի վայրէջքը, ՀՀ պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը «Զվարթնոց» օդանավակայանում լրագրողներին տեղեկացրեց, որ հայ-կիպրոսյան ռազմական համագործակցությունը գտնվում է սկզբնավորման փուլում։ Նրա խոսքերով, Ս. Հասիկոսին ուղղված Հայաստան այցելելու հրավերը հետապնդում է միմյանց հետաքրքրությունները քննարկելու եւ համագործակցության ծրագիր կազմելու նպատակ։

ՀՀ պաշտպանության նախարարի կարծիքով, երկու երկրները ռազմական բնագավառում ունեն ընդհանուր հետաքրքրություններ եւ ոլորտներ, որտեղ կողմերը կարող են օգտակար լինել միմյանց համար։ Նա նշեց, որ այցի շրջանակներում նախատեսվում է ստորագրել համաձայնագիր։

Ս. Հասիկոսը եւս շեշտեց, որ բազմաթիվ թեմաներ ունի քննարկելու իր հայ պաշտոնակցի հետ, քանի որ կիպրոսցիները եւ հայերը եղբայր ժողովուրդներ են եւ մշակութային, կրոնական ու ներկայումս նրանց հուզող խնդիրների հետ կապված ընդհանրական շատ աղերսներ ունեն։ Նա համոզմունք հայտնեց, որ Կիպրոսի եւ Հայաստանի պաշտպանության նախարարների, ինչպես նաեւ հետագայում կառավարությունների կողմից ստորագրվելիք փաստաթղթերն օգտակար կլինեն երկու երկրներին։

Նույն օրը Կիպրոսի պաշտպանության նախարարին, որին ընկերակցում է Կիպրոսի խորհրդարանում հայ համայնքի ներկայացուցիչ Պետրոս Գալայճյանը, ընդունեց վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը։

Հայաստան կժամանի ՌԴ Պետդումայի պատվիրակությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Եռօրյա աշխատանքային այցով սեպտեմբերի 22-ին Հայաստան կժամանի ՌԴ Պետդումայի պատգամավոր, Ապրանքարտադրողների միջազգային միության նախագահ Նիկոլայ Ռիժկովի գլխավորած 10 հոգանոց պատվիրակությունը։ Նրա կազմում ընդգրկված խորհրդարանականները ռուս-հայկական հանձնաժողովի անդամներ են։ Ըստ ՀՀ հայրենական ապրանքարտադրողների միության նախագահ Վազգեն Սաֆարյանի, Ազգային ժողովում ռուս դումայականների մասնակցությամբ կանցկացվի համատեղ նիստ, որտեղ կքննարկվեն հայ-ռուսական տնտեսական կապերին առնչվող օրենսդրական նախաձեռնություններ, կստեղծվի հայ-ռուսական համատեղ ձեռնարկությունների աշխատանքը խթանող միջոցառումների պլան։ Նախատեսվում են հանդիպումներ ՀՀ նախագահի եւ վարչապետի հետ։

«ԱՊՀ ամեն երկիր ինքնուրույն թող որոշի՝ հնարավոր պատերազմում համագործակցե՞լ ԱՄՆ-ի հետ»

ԱՊՀ յուրաքանչյուր երկիր ինքնուրույն պիտի որոշի՝ տրամադրե՞լ իր ցամաքային եւ օդային տարածքն ԱՄՆ-ին՝ վերջինիս հակաահաբեկչական քայլերի հնարավոր իրականացման համար։ Նման հայտարարությամբ, ըստ ռուսական լրատվամիջոցների, հանդես է եկել ՌԴ ԱԳ նախարար Իգոր Իվանովը Վաշինգտոնում, ուր նա ժամանել է Ջորջ Բուշի եւ ՌԴ նախագահի հանդիպումը Շանհայում նախապատրաստելու համար։ Համագործակցության որոշ երկրներ արդեն իրենց տեսակետները հայտնել են այս առիթով։ Ղազախստանը, երկրի արտգործնախարարի հայտարարությամբ, պատրաստ է «ամենասերտ համագործակցության» ԱՄՆ-ի եւ համաշխարհային ողջ հանրության հետ՝ միջազգային ահաբեկչությանն ընդդիմանալու գործում։ ԱՄՆ-ին օգնելու պատրաստակամություն են հայտնել նաեւ Վրաստանը, Տաջիկստանը։

Ուկրաինան Ղարաբաղի խնդրի քննարկո՞ւմ է նախաձեռնելու

ԿԻԵՎ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Ուկրաինայի արտաքին գործերի նախարար Անատոլի Զլենկոն հոկտեմբերի 16-ին պաշտոնական այց կկատարի Ադրբեջան։ Ինչպես հաղորդում է CNA գործակալությունը ուկրաինական կառավարական աղբյուրների վկայակոչմամբ, այցի ընթացքում ուկրաինական ԱԳՆ ղեկավարի այցի ընթացքում ենթադրվում է քաղաքական կոնսուլտացիաներ վարել երկու երկրների միջեւ։ Ծրագրված է նաեւ մի շարք միջկառավարական եւ միջգերատեսչական համաձայնագրերի ստորագրում, ներառյալ հարկային եւ ֆինանսական գերատեսչությունների համագործակցությանն առնչվող փաստաթղթեր։ Ադրբեջանական ԱԳՆ ղեկավար Վիլայաթ Գուլիեւի հետ բանակցություններից հետո ուկրաինացի նախարարին կընդունի երկրի նախագահ Հեյդար Ալիեւը։

Նախնական տեղեկատվությամբ, հոկտեմբերի երկրորդ կեսին Բաքվում եւ Երեւանում ծրագրված բանակցություններից հետո ուկրաինական կողմը մտադիր է նախաձեռնել ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման խնդրի քննարկումը ՄԱԿ Անվտանգության խորհրդի նիստերից մեկի ընթացքում։

ԳՈՒՅԺ

Վալերի Այդինյան

Ժնեւից ստացանք գույժը՝ սրտի կաթվածից մահացել է մեր գործընկեր, ճանաչված լրագրող եւ հրապարակախոս Վալերի Այդինյանը։ Պարզապես անհավատալի է։ Աշխույժ, կենսախինդ, պրպտուն մտքի եւ ազնվագույն սրտի տեր, արդարակորով մտավորականը, որ զարդն էր ու հպարտությունը հետզհետե նահանջ ապրող մեր մամուլի, լրագրողական բոլոր ֆորումների, այսպես անակնկալորեն, հազիվ 55 տարեկան, հեռանում է ասպարեզից, կյանքից։ Ժնեւ էր մեկնել հայաստանյան մամուլի մի խումբ պատասխանատու աշխատակիցների հետ, մինչդեռ վաղը նրա անշունչ մարմինն է Երեւան վերադառնալու...

Ծնվել էր 1946 թ.-ին։ 1969-ին ավարտել է Երեւանի պետական համալսարանի բանասիրական ֆակուլտետը, այնուհետեւ անընդհատ զբաղվել լրագրությամբ, հրապարակագրությամբ։ Գրում էր հայերեն ու ռուսերեն, տարիներ շարունակ եղել էր Հայաստանում մոսկովյան մի շարք թերթերի թղթակից, հիմնադիրներից էր «Նովոյե վրեմյա» թերթի։ Մի շարք այլ թերթերում, այդ թվում նաեւ մեր, փնտրված գրողն էր, արժանավորապես արժանացել էր բազմաթիվ մրցանակների, այդ թվում՝ Հայաստանի ժուռնալիստների միության «Ոսկե գրիչ» մրցանակին։ Հեղինակել է մի քանի ժողովածուներ, հեղինակակցել այլ գրքերի, դասագրքերի ստեղծմանը։

Ցավակցում ենք հարազատներին, ընկերներին, հայկական ողջ մամուլին։

Ընթացիկ

«Երկուշաբթի դիմելու եմ ժողովրդին, որը, համոզված եմ, ինձ հետ է»

Հայտարարում է Հունանյանն ու ավելացնում, թե հաջորդ շաբաթվանից այլեւս որեւէ ցուցմունք չի տալու

Կ. Դեմիրճյանի իրավահաջորդների ներկայացուցիչ, փաստաբան Աշոտ Սարգսյանը «Հոկտեմբերի 27»-ի գործով երեկվա դատական նիստում շարունակեց ամբաստանյալ Նաիրի Հունանյանի հարցաքննությունը: Դատական նիստի սկզբում, սակայն, կարճատեւ անդրադարձ եղավ Կարեն Հունանյանի հերթական միջնորդությանը, ուր ամբաստանյալն արդեն որերորդ անգամ պահանջում է իրեն տեղափոխել ԱԱՆ մեկուսարանից եւ ազատել իր հանդեպ գործադրվող ճնշումներից:

Դատարանը մերժեց ընդառաջել Կ. Հունանյանի խնդրանքին առաջիկա դատական նիստին նրա ներկայությունն ապահովելու առնչությամբ: Ի դեպ, երեկվա նիստին ներկա էին «Հոկտեմբերի 27»-ի գործն ուսումնասիրող ԱԺ ժամանակավոր հանձնաժողովի անդամներից, ներկա էին նաեւ ՀԺԿ անդամներ: Թերեւս այս ներկայությունն էր պատճառը, որ դահլիճում անհանգիստ աղմուկ էր տիրում, եւ նետված ռեպլիկները (եթե նույնիսկ բովանդակային առումով տեղին էին) խանգարում էին նիստի ընթացքին, առավել եւս՝ պատիվ չէին բերում դրանք շպրտող պատգամավորներին՝ պատկառելի տարիքի, անվանի մարդկանց: Հունանյանը հանցագործ է, եւ ոչ ոք չի կարող վիճարկել այդ ճշմարտությունը, սակայն հարմար պահին նրա դեմ ուղղված բառեր նետելով եւ «սիրտ հովացնելով» էլ, միեւնույն է, ոչինչ չես փոխի: Ինչեւէ:

Փաստաբան Աշոտ Սարգսյանը հարցաքննությունը զարգացրեց հետաքրքիր մի ուղղությամբ. Հունանյանի նախորդ ցուցմունքները մասնանշելով՝ անմիջապես կապ տեսավ նախկինում ՀԱԲ-ի հրամանատար Ռազմիկ Վասիլյանի, «Ցեղակրոն» միության նախագահ Շանթ Հարությունյանի, պատգամավոր Մուշեղ Մովսիսյանի եւ էլի մի քանի անձանց հետ նրա հաճախակի շփումների եւ հոկտեմբերի 27-ին ծրագրված ահաբեկչության միջեւ: Փաստաբանի եզրակացությամբ՝ Հունանյանը նպատակ է ունեցել վերոհիշյալ անձանց ներգրավել իր ծրագրած ահաբեկչական գործողության իրականացմանը, սակայն այդ նպատակն ինչ-ինչ պատճառներով «գլուխ չի եկել»: Իր եզրակացությունը փաստաբանը հիմնավորում է հետեւյալ կերպ. Հունանյանը նախապես ծանոթ լինելով վերոհիշյալ անձանց հետ, 1999-ի մարտ-ապրիլին, ինչպես նաեւ մինչեւ ողբերգությունն ընկած ավելի ուշ ժամանակահատվածում պարբերաբար հանդիպել է նրանց ու զրուցել, իսկ այդ մարդկանց ընտրությունը պատահական չէր, քանի որ թե Ռ. Վասիլյանը, թե Շ. Հարությունյանը, թե Մ. Մովսիսյանը կամ ռազմական անցյալ, կամ էլ համապատասխան գաղափարներ ու խառնվածք են ունեցել: «Իր հանդիպումների իրական նպատակը, սակայն, ամբաստանյալը քողարկել է՝ ցուցմունքներում նշելով, թե այդ անձանց հետ քննարկել է միացյալ ուժերով քաղաքական կազմակերպություն հիմնելու եւ նույնիսկ 99-ի ԱԺ ընտրություններին մասնակցելու հարցը», եզրակացությունները շարունակեց փաստաբանը: Միաժամանակ նա հիմնավորված հերքեց Հունանյանի վերոհիշյալ ցուցմունքը, քանի որ 99-ի ԱԺ ընտրություններին մասնակցող քաղաքական ուժերը հայտ կարող էին ներկայացնել մինչեւ մարտի 30-ը՝ վերջին ժամկետը, իսկ Հունանյանն այդ տարվա մարտ-ապրիլին, իր խոսքերով, դեռեւս հանդիպում ու զրուցում էր Վասիլյանի, Հարությունյանի, Մովսիսյանի հետ: Այսինքն, ցանկության դեպքում էլ նա չէր հասցնի կազմակերպություն հիմնել, առավել եւս՝ նախընտրական պայքարում ընդգրկվել: «Այդ ամենը պատրվակ էր, քանի որ իրական նպատակն ահաբեկչական խումբ ստեղծելն ու այդ խմբով ԱԺ ներխուժելն էր», ասաց փաստաբանը: Հունանյանը, սակայն, ժխտեց նրա ենթադրությունները:

Այնուհետեւ փաստաբանը սկսեց այլ բնույթի հարցադրումներ ուղղել ամբաստանյալին՝ նպատակ ունենալով ապացուցել, որ վերջինիս շտապողականությունը ծրագիրն իրականացնելիս պայմանավորված է եղել մի պարզ հանգամանքով. Հունանյանին շտապեցրել են, եւ իրականում նա չէ ահաբեկչության կազմակերպիչը: Ամբաստանյալն, ինչպես միշտ, հակադրվեց այդ տեսակետին:

Նիստի հետագա ընթացքում փաստաբանն ու ամբաստանյալը տեսական բնույթի դատողություններով հագեցած մի վիճաբանություն ծավալեցին «օրենք-անօրինականություն» հակադրության եւ Հունանյանի հեղինակած երկիրը փրկելու ծրագրի շուրջ: Ամբաստանյալը փաստաբանին մեղադրեց ճշմարտությունը չհասկանալու եւ չտեսնելու մեջ: «Ես, իհարկե, չեմ կարող հասկանալ այդպիսի ճշմարտությունը: Դու ներխուժում ես ԱԺ, մարդկանց գնդակահարում եւ այդքանից հետո քեզ հանցագործ չես էլ համարում: Իսկ քո ծրագրի կետերից մեկում նշում ես, թե, օրինակ, փողոցը սխալ տեղից անցնելու համար մարդուն պետք է պատժել 6 ամսով: Սա բռնապետական մոտեցում չէ՞, որ պիտի փոխարիներ Վազգեն Սարգսյանի «բռնապետությանը», հակաճառեց փաստաբանը: Հունանյանը պաշտպանվեց. «Ես ամեն ինչ արել եւ անում եմ հանուն ժողովրդի»: Կհասկանա՞ ժողովուրդն այդպիսի «անձնազոհությունը», այս հարցին Հունանյանը պատասխանեց, թե հաջորդ շաբաթվանից սկսած այլեւս չի տալու որեւէ ցուցմունք: «Ես հայտարարությամբ դիմելու եմ ժողովրդին, այնժամ կտեսնեք, որ հասարակությունն ինձ հետ է», համոզված հայտարարեց նա:

ԱՆՈՒՇ ԲԱԲԱՅԱՆ

ԵԿԵՂԵՑԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

Նուռնուսում բացվեց Սբ. Հարություն եկեղեցին

Երեկ բոլոր նուռնուսցիները (Կոտայքի մարզ) ուրախություն եւ երջանկություն էին ապրում, 1700-ամյակի տոնակատարությունների ընթացքում նրանց մատուցվեց շատ լավ նվեր՝ Վեհափառ հայրապետի օրհնությամբ բացվեց եռագմբեթ Սբ. Հարություն եկեղեցին՝ հովանավորությամբ Գոհար Հովհաննիսյանի, «Ազատամարտիկների եւ կանանց վետերանների միություն» հասարակական կազմակերպության (նախագահ Միհրան Մովսիսյան), «Տիեզերական առաքելություն» հոգեւոր միության (նախ.՝ Կարինե Իգիթյան): 1997 թ. հուլիսի 26-ին Կոտայքի թեմի առաջնորդ Առաքել եպս. Քարամյանի ձեռամբ օծվել են Սբ. Հարություն եկեղեցու չորս անկյունաքարերը, իսկ այսօր թեմի առաջնորդը կատարեց եկեղեցու օծման արարողությունը, նաեւ Սուրբ սեղանի ու կենտրոնական մասում տեղադրված Աստվածամոր սրբապատկերի օրհնության կարգը: Եկեղեցու ճարտարապետն է Սամվել Ստեփանյանը, իսկ երեք սրբապատկերների հեղինակը՝ Նվեր Համբարձումյանը: Երեկ բազմաթիվ հյուրերի մասնակցությամբ Սուրբ սեղանի օծման կարգին մասնակցում էին հյուրեր Գերմանիայից, Ուկրաինայից, ԱՄՆ-ից, Լիբանանից, Ռուսաստանից, Սիրիայից եւ այլ վայրերից:

Սբ. Հարություն եկեղեցու շինարարությունը նախաձեռնեց ժողովրդական բժիշկ, բուսաբույժ Գոհար Հովհաննիսյանը եւ այն նվիրեց Արցախյան պատերազմի ժամանակ հերոսաբար զոհված քաջորդիներին, որոնց թվում է նաեւ իր ամուսինը՝ Սերգեյ Հարությունյանը, որը 88-ի էլեկտրատեխնիկական գործարանի «Մեծ Հայք» կամավորական ջոկատին անդամակցելով, մասնակցել է Ասկերանի, Մարտակերտի շրջանների ազատագրական մարտերին եւ հենց Մարտակերտում էլ զոհվել 1994 թ. մայիսին:

Արա լեռան դեմ-դիմաց, Նուռնուսի ժայռափեշին կարմիր տուֆից վեր խոյացած եռագմբեթ Սբ. Հարություն եկեղեցին այսուհետ կծառայի որպես հավատքի տաճար:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ՀՕՖ. Փոխվել են օգնության առաջնահերթությունները

Կյանքի զարգացման տրամաբանությունը, բնականաբար, էական փոփոխություններ է առաջ բերել նաեւ Ամերիկայի Հայ օգնության ֆոնդի ծրագրերում: Մարդասիրական օգնությունն իր տեղը զիջել է զարգացման ծրագրերին: Այսպես, արդեն ավարտված է ՀՕՖ-ի լայնածավալ սննդի ծրագիրը, թեեւ կազմակերպությունն ամեն ինչ անում է բարեգործական 12 ճաշարանների նորմալ գործունեությունն ապահովելու համար: Դրանք Երեւանից բացի գործում են նաեւ Նոր Հաճընում, Ազատավանում, Գորիսում, Եղեգնաձորում, Մեղրիում եւ այլուր: Գյումրիում այս տարի բացվեց միայնակ տարեցների կենտրոնը, որտեղ ոչ միայն սնվում, այլեւ անվճար բուժօգնություն են ստանում 200 միայնակ ծերեր:

Որբանոցաշինությունից եւ բժշկական աջակցությունից զատ, ՀՕՖ-ի ուշադրության կենտրոնում այսօր գիտակրթական տարաբնույթ ծրագրեր են: Այս տարի 22 գիտական թեմաների հատկացվեց 5000-ական դոլար դրամաշնորհ, իսկ եկող տարվա համար արդեն կատարվում է ընտրություն:

Հասարակական մեծ հնչեղություն ունի «Մաքեւոսյան կրթավճար» ծրագիրը, որի շրջանակներում բարեգործական այս կազմակերպությունն արդեն 50 ուսանողի է հովանավորում պետական բուհերի վճարովի ուսուցման հետեւյալ ֆակուլտետներում՝ իրավաբանական, միջազգային հարաբերություններ եւ տնտեսագիտական: Օրերս հայտնի դարձան այն 10 առաջին կուրսեցիները, որոնք այս տարի ընդգրկվեցին ծրագրում: Որպես չափանիշներ հաշվի են առնվել նրանց սոցիալական վիճակը եւ բարձր առաջադիմությունը:

ՀՕՖ-ը պատշաճ ուշադրության է արժանացնում նաեւ մանկատների չափահաս դարձած սաներին՝ օգնելով նրանց կրթությունը շարունակելու հանրապետության վարժարաններում եւ քոլեջներում:

Ասուլիսի ժամանակ առաջին անգամ ցուցադրվեցին մանկական այն շքեղ ալբոմները, որոնք հրատարակվել են ՀՕՖ-ի նվիրատվությամբ եւ նվիրված են քրիստոնեությունը Հայաստանում պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակին:

Ամերիկայի Հայ օգնության ֆոնդը, որի կենտրոնական գրասենյակը գտնվում է Նյու Յորքում, Հայ Առաքելական եկեղեցու ԱՄՆ-ի Արեւելյան թեմի առաջնորդարանի հետ համատեղ արդեն 15.000 դոլար է փոխանցել պայթեցված շենքերի վերաշինության եւ ահաբեկչական այդ գործողություններից տուժածներին օգնություն ցուցաբերելու համար: Հատուկ այդ նպատակով ՀՕՖ-ը հաշիվ է բացել, որին իրենց նվիրատվությունները կարող են փոխանցել ամերիկահայ համայնքի ներկայացուցիչները: Ն. Ի.

Նշվեց «Ջերմուկի» գործարանի 50-ամյակը

Հայաստանի առեւտրի եւ արդյունաբերության նախարար Կարեն Ճշմարիտյանն ու արտաքին գործերի նախարար Վարդան Օսկանյանը երեկ ներկա էին «Ջերմուկի» գործարանի 50-

ամյակին նվիրված հանդիսությանը Ջերմուկ առողջարանային քաղաքում: Հանդիսությանը ներկա էին նաեւ արտասահմանից հյուրեր՝ «Ջերմուկ» ՓԲԸ-ի բաժնետեր Գեւորգ Օսկանյանի ու Սիրիայի Արաբական Հանրապետության հյուպատոսուհի Օրդ Կուվաթլիի գլխավորությամբ: Այս պատմական իրադարձությանը նվիրված հանդիսության ավարտին տեղի ունեցավ ճաշկերույթ, որին հետեւեցին Հայաստանի արվեստի գործիչների ելույթները: Գեւորգ Օսկանյանը հայտարարեց, որ գործարանի դրամական եկամուտներն օգտագործվելու են չխավորների եւ հիվանդանոցի կառուցման համար:

Հ. ՄՈՍԻԿՈՖՅԱՆ

Ս. Սարգսյան-Մ. Քոլեյնի հանդիպում

Սեպտեմբերի 19-ին ՀՀ նախագահին առընթեր ազգային անվտանգության խորհրդի քարտուղար, պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանն ընդունեց Հայաստանում Իրանի դեսպան Մոհամմադ Ֆարհադ Քոլեյնիին: Հանդիպման շրջանակներում քննարկվեց այս տարվա հուլիսին Իրանի ազգային անվտանգության գերագույն խորհրդի քարտուղար Հասան Ռոհանիի Հայաստան կատարած այցի արդյունքում ձեռք բերված պայմանավորվածությունների իրագործման ընթացքը:

Զրուցակիցներն ընդգծեցին հայ-իրանական տարածաշրջանային համատեղ ծրագրերի խթանման կարեւորությունը ոչ միայն երկու երկրների, այլեւ տարածաշրջանում համագործակցության մթնոլորտի հաստատման համար:

Պաշտպանության նախարարն ու դեսպանը կարծիքներ փոխանակեցին հայ-իրանական համագործակցության հեռանկարների, տարածաշրջանային անվտանգության խնդիրների շուրջ:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան 8րդ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս. 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահաւաք ծառայութիւն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Ընթացիկ

Եվրախորհուրդն օգտագործվում է իշխանությունը որդուն փոխանցելու ալիեւյան ծրագրում

Երբ լոբբինգի ազդեցությունն այդքան ակնհայտ է

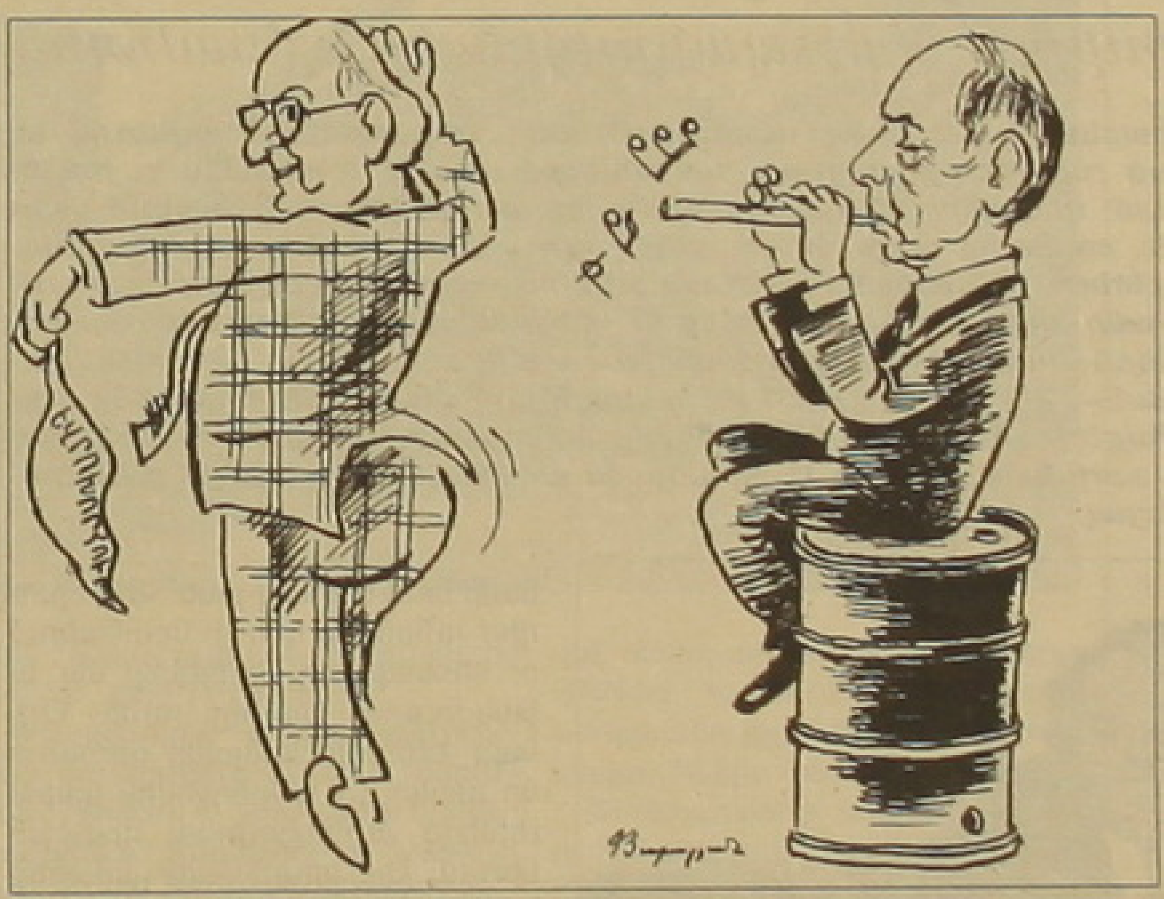

«Այս տարին ոչ Մինսկի խմբի համանախագահողները եւ ոչ էլ մենք չենք գտնում, որ առայժմ Եվրոպայի խորհրդի ակտիվ մասնակցության անհրաժեշտությունը կա Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման հարցում»: ԵԽ խորհրդարանական վեհաժողովի նախագահ լորդ Ռասել Ջոնսթոնի ԼՂ կարգավորման մասնակից դառնալու ԵԽ-ի հավակնությունների մասին հայտարարությանն այսպես է պատասխանել ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը: Կարելի է եզրակացնել, որ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահողների համար Եվրախորհրդի հայտն այս տարին պարզապես անընդունելի է: Այն պարզ պատճառով, որ Մինսկի խմբի համանախագահողներից հատկապես երկուսի՝ ԱՄՆ-ի եւ Ռուսաստանի համար եվրոպական որեւէ կազմակերպության հավակնությունները տարածաշրջանում լծակներ ունենալու համար անընդունելի են:

Ռուսաստանը, որը ԵԱՀԿ-ի շրջանակներում առավել մեծ ազդեցություն ունի, չի կարող հաշտվել ԵԽ-ի միջամտությանը, որտեղ իր դիրքերն զգալիորեն զիջում են եվրոպական մի քանի երկրներին: Եթե ԵԽ-ին հաջողվի կարգավորման մասնակից դառնալ, ապա միանշանակորեն Ռուսաստանը կզրկվի Անդրկովկասի եւ հատկապես Ադրբեջանի վրա ազդեցության մի հզոր լծակից:

Միացյալ Նահանգների համար ԵԽ-ի հավակնություններն անընդունելի են, քանի որ այդ դեպքում Մ. Նահանգներն ստիպված կլինի տարածաշրջանից ակնկալվող տնտեսական հնարավորությունները կիսել Եվրոպայի հետ, որն առանց այն էլ ֆինանսական հարթության վրա վերջին շրջանում ԱՄՆ-ի համար լուրջ մրցակից է դարձել: Իսկ այս ֆորմատով ե՛ւ Ռուսաստանը, ե՛ւ Նահանգները կարծես միջինացրել են փոխադարձ շահերը Եվրոպայի հետ՝ ի դեմս Ֆրանսիայի, եւ այդ ֆորմատից յուրաքանչյուր շեղում շահերի բախման լուրջ պոտենցիալ ունի:

Խնդիրը սակայն այն է, թե ինչու հենց այս տարին եվրոպական այդ կառույցը նման հայտ ներկայացրեց, ավելին՝ փորձեց մեր հասարակությանը համոզել, որ եկել է կարգավորման խնդրում Եվրախորհրդի միջամտության ժամանակը:

Ռասել Ջոնսթոնը ԵԽ այն երեք ղեկավարներից մեկն էր, որոնք օգոստոսի վերջերին ԼՂ տեղական ընտրություններ անցկացնելու աննպատակահարմարության մասին հայտարարություն հրապարակեցին, իսկ սեպտեմբերի 10-ին լորդը ադրբեջանական ոճով հայտարարեց, թե Մինսկի եռյակի գործունեությունն սպառել է իրեն: Չմոռանանք, որ նմանատիպ հայտարարություններ հնչեցրին նաեւ Բաքվի պաշտոնական շրջանակները Քոչարյան-Ալիեւ փարիզյան հանդիպումից հետո: Դրանից որոշ ժամանակ առաջ ԵԽ-ում Ադրբեջանի Մեջլիսի պատվիրակության անդամ է դառնում Իլհամ Ալիեւը, որը եռանդուն կերպով քաղաքական աշխատանքներ է տանում՝ որպես օգնական եւ հենարան ունենալով Թուրքիայի նույնատիպ պատվիրակության ողջ պոտենցիալը: Իրար հետեւից ԽՎ-ում շրջանառության մեջ են դրվում անհեթեթ բանաձեւերի նախագծեր, որոնք որպես երեւույթ աչքի են զարնում մյուս պատվիրակությունների համար: Ավելին, ադրբեջանական քաղաքականությունը Հայաստանի պատվիրակության յուրաքանչյուր բանաձեւին սկսում է պատասխանել հակադարձ բանաձեւերով եւ ոչ մի կերպ թույլ չի տալիս ԵԽ ԽՎ ներկայացուցիչներին օբյեկտիվորեն գնահատել իրողությունները:

Եվ ի վերջո այդ երկրի պատվիրակությանը հաջողվեց Բաքվում ԵԽ շրջանակներում վերջերս անցկացնել սեմինար՝ նվիրված ադրբեջանցի փախստականների հիմնախնդիրներին, որին, ի դեպ, Հայաստանը մասնակցություն չի ունեցել: Այդ քայլով Ադրբեջանին հաջողվեց Եվրախորհրդին քննարկման մակարդակով ներքաշել ղարաբաղյան հակամարտության շրջանակներ: Իսկ հայկական պատվիրակության չմասնակցելը շատ լավ հնարավորություն էր ԵԽ ղեկավարությանը համոզելու, որ կատարվածի հիմնական մեղավորը Հայաստանն է եւ որ հակամարտության կարգավորումը մտել է փակուղի, իսկ ԵԱՀԿ Մինսկի խումբն այլեւս ի վիճակի չէ կարգավորման նոր մեխանիզմներ, նախագծեր ներկայացնել:

Իսկ եվրոպական կառույցը կուլ տվեց Ադրբեջանի նետած խայծը եւ նման դիրքորոշումներն այն առիթը համարեց, որով կարող էր մտնել տարածաշրջան: Սակայն դրա համար ԵԽ-ին անհրաժեշտ էր նաեւ Հայաստանի համաձայնությունը, եւ ահա Ռասել Ջոնսթոնը ելույթ է ունենում Հայաստանի Ազգային ժողովում՝ անգամ թերեւս տեղյակ չլինելով վերջինիս այն հայտարարությանը, որտեղ նշված է. «Գնահատելով ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի եռանախագահողների բարձր հեղինակությունը եւ կարգավորմանն ուղղված համաձայնեցված գործողությունները, գտնում ենք, որ հիմնախնդրի լուծումը պետք է միտված լինի կայուն, տեւական խաղաղության հաստատմանը»:

Սակայն հարց է առաջանում, թե ինչու Ադրբեջանը նախընտրեց հենց Եվրախորհուրդը: Նախ՝ Ադրբեջանը, որը մյուս բոլոր շրջանակներում քաղաքական առումով զիջում էր Հայաստանին, չէր կարող հաշվի չառնել Թուրքիայի հզոր գործոնը Եվրախորհրդում, որը վաղուց կառույցի անդամ է եւ այնտեղ ավելի քան 50 ներկայացուցիչ ունի:

Մյուս կողմից չմոռանանք, որ Ադրբեջանի պատվիրակության ղեկավարն Իլհամ Ալիեւն է, որը հավակնում է երկրում իշխանության ժառանգորդը դառնալու: ԼՂ հարցի կարգավորմանն իր ներդրումը ցուցադրելու համար ԵԽ-ին տարածաշրջան ներքաշելը նրան դիվիդենտներ հավաքելու հիանալի հնարավորություն է տալիս, ինչը եւ նա կատարում է ամենայն սրբությամբ ու առանց թաքցնելու:

Ամեն դեպքում ակնհայտ է հայկական դիվանագիտության պարտությունը Եվրախորհրդում: Ե՛վ արտաքին գործոց նախարարությունում, ե՛ւ ԵԽ-ում հայկական խորհրդարանական պատվիրակությունում գրեթե համոզված են, որ Հայաստանում Ջոնսթոնի ելույթը հիմնականում ադրբեջանական լոբբինգի ազդեցության արտահայտությունն էր: Սակայն ԵԽ նախագահի այցը Հայաստան չօգտագործվեց արտաքին գործերի նախարարության կողմից հյուրին ներկայացնելու նաեւ Հայաստանի դիրքորոշումները, փաստարկները: Հակառակ դեպքում օրերս Ադրբեջանում եռօրյա այցով գտնվող Ջոնսթոնն ուղղակի չէր հայտարարի. «Ըստ միջազգային իրավունքի նորմերի, միանշանակ է, որ Հայաստանը գրավել է Լեռնային Ղարաբաղի տարածքը»: Կամ էլ «Հայաստանն օգտագործում է Լեռնային Ղարաբաղի գրավված տարածքը թմրանյութերի տեղափոխման համար»:

Ջոնսթոնը բառացիորեն կրկնում է այն, ինչ միջազգային ասպարեզում փորձում է ներկայացնել Ադրբեջանը: Եվ պատահական չէ Ջոնսթոնի այս հայտարարություններին հարեւան երկրի քաղաքական շրջանակների հիացական վերաբերմունքը:

ԳՈՌ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Պատվավոր քաղաքացու կոչում

Երեւանի խորհրդի սեպտեմբերի 17-ի որոշումով «Երեւանի պատվավոր քաղաքացու» կոչում է շնորհվել՝ դերասան Արմեն Ջիգարխանյանին, արձակագիր Հրանտ Մաթեւոսյանին, քաղաքական գործիչներ Վլադիմիր Մովսիսյանին, Ալեքսան Կիրակոսյանին, ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանին, նկարիչ Հակոբ Հակոբյանին, խմբավար Հովհաննես Չեքիջյանին, ակադեմիկոս Սեն Արեւշատյանին:

Ազնավուրի հրապարակ

Երեւանի խորհրդի սեպտեմբերի 17-ի մեկ այլ որոշումով «Մոսկվա» կինոթատրոնին եւ «Երեւան» հյուրանոցին հարող հրապարակն անվանակոչվել է «Շառլ Ազնավուրի անվան հրապարակ»:

Բարձրորակ կա՞պ, թե՞...

«Ինտերնետային կապին միանալու արագությունը կմեծանա հինգ անգամ»: Այսպիսի «ցնցող» հայտարարություն է արել Արմենտելի թղթակցին ֆիզիկայի ինստիտուտի պրոֆեսոր Ռուբեն Մկրտչյանը («Հայաստանի Հանրապետություն», 19 սեպտեմբերի, 2001 թ.): Նա նաեւ նշել է, որ այդ կապով կապահովվեն անդրկովկասյան եւ կենտրոնասիական 8 երկրներ: 2,5 մլն դոլար արժողությամբ այդ ծրագիրը իրականացվելու է ՆԱՏՕ-ի գիտական ծրագրի շրջանակներում:

Անտեղյակ ընթերցողի համար այս տեղեկատվությունը գուցե դրական տպավորություն թողնի: Սակայն ոլորտին քիչ թե շատ ծանոթ մարդը չի կարող չզարմանալ պրոֆեսորի մատնանշած այն փաստից, որ «բարձրորակ» կապը լինելու է 1,5 մբիթ/վրկ: Թե ինչպես դա կարող է բարձրորակ լինել, երբ Արմինկոյի ապահոված 2 մբիթ/վրկ, «Հայհամակարգչի» 2,25 մբիթ/վրկ, Արմենտելի ապահոված 4,5 մբիթ/վրկ դեպքում, մեղմ ասած, չենք կարող ասել, որ Հայաստանն ունի արագագործ եւ բարձրորակ ինտերնետ կապ: Հետեւաբար, հարց է առաջանում՝ արժե՞ 2,5 մլն դոլար ծախսել ընդամենը 1,5 մբիթ/վրկ կապ ապահովելու համար: Կարելի է միայն ենթադրել, թե այդ գումարներն ինչ նպատակով եւ ինչպես են ծախսվելու:

Ա. Մ.

«Արարատցեմենտը» կվաճառվի թերեւս «Հոլսիմ» ընկերությանը

Կհրաժարվե՞ն Սարգսյանները «Արարատցեմենտից»

Երեկ ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարությունում «Արարատցեմենտ» ՓԲԸ մասնավորեցման բաց մրցույթում վերջապես հայտնի դարձավ 1 տարի շարունակ մասնավորեցման դրված այս ձեռնարկության ապագա սեփականատիրոջ անունը՝ շվեյցարական «Հոլսիմ» կորպորացիա: Վերջինս ցեմենտի արտադրությամբ աշխարհում երկրորդ խոշոր ընկերությունն է ֆրանսիական «Լաֆարժեից» հետո: Ընկերությունը գործարաններ ունի աշխարհի 80 երկրներում, այդ թվում՝ Ադրբեջանում: Հանձնաժողովի վերջնական որոշումը կկայացվի եկող չորեքշաբթի միայն՝ ընկերության բիզնես-ծրագրին ծանոթանալուց հետո, սակայն, ինչպես «Ազգի» հարցին ի պատասխան նշեց Դավիթ Վարդանյանը, ընկերության ներկայացրած առաջարկությունը մինչ այժմ եղած առաջարկություններից լավագույնն է՝ 6 մլն դոլար (գումարած 4 մլն էլ՝ հողի վճար) գին, 12 մլն դոլարի ներդրումներ՝ առաջիկա երեք տարում, 600 աշխատատեղի պահպանման պարտավորություն, բացի դրանից եւս 6 մլն դոլար՝ ձեռնարկության սոցիալական կարիքների համար: Եթե դրան ավելանան նաեւ ձեռնարկության կուտակված պարտքերը (մոտ 1,2 մլրդ դրամ), որոնք ժառանգություն են մնացել ապագա սեփականատիրոջը, ապա ստացվում է մոտ 30 մլն դոլարի ծրագիր, որը բավարարում է, ավելին՝ գերազանցում է կառավարության պայմանները, (նվազագույնը՝ 4 մլն (գումարած 4 մլն՝ հողի վարձ) գին, 6 մլն դոլարի ներդրում, 600 աշխատատեղի ապահովում): Երեկվա մրցույթի հայտատուների փաթեթում, սակայն, «Հոլսիմը» միակը չէր: Մյուս հայտատուն մալայզիական «Աջիկավո գրուպն» էր, որի հայտում (այսինքն՝ հայտերում, որից առաջինը ստացվել էր մրցույթից 2 ժամ, մյուսը՝ մի քանի րոպե առաջ) բացակայում էր կանխավճարի (158 հազ դրամի) չեկը: Սակայն, եթե անգամ դա էլ լիներ, ներկայացված պայմաններից ու հանձնաժողովի անդամների արձագանքից արդեն իսկ ակնհայտ էր, որ վերաբերմունքը նրա նկատմամբ բացասական է լինելու, քանի որ, ինչպես բնորոշեց Դ. Վարդանյանը, առաջարկները «անլուրջ» էին՝ 8 մլն գնի հետ 100 մլն դոլար ներդրումներ (առանց ժամկետի նշման) եւ 2500 աշխատատեղ: «100 մլն ներդնում են «Արարատցեմենտում» ի՞նչ անեն, տարակուսանքով հարցրեց նախարարը: Որոշվեց մալայզիական այդ խմբին, որի կենտրոնը Լոնդոնում է (ի դեպ, «Աջիկավոն» ժամանակին հայտ էր ներկայացրել նաեւ «Հայխնայբանկի» սեփականաշնորհմանը), մրցույթի մասնակցի կարգավիճակ չտալ:

Հիշեցնենք, որ «Արարատցեմենտի» մասնավորեցման որոշումը կայացվել է դեռեւս անցյալ տարվա սեպտեմբեր ամսին (ի թիվս ԱԺ կողմից հաստատված կարեւոր նշանակության 14 ձեռնարկությունների): Ընկերության բուն սեփականաշնորհման գործընթացը սկսվել է այս տարվա մայիս ամսից, որի ընթացքում մասնավորեցման մրցույթը երեք անգամ հետաձգվել է: Այդ ձգձգումներին մինչ այժմ տրվել են քաղաքական գնահատականներ՝ պայմանավորված Արամ Սարգսյանի անձի հետ: Իսկ նախարարի մեկնաբանությամբ, ձգձգումները կապված են եղել հայտատուներին առավել լավ ուսումնասիրելու ու լավագույն տարբերակը ընտրելու հետ. առաջարկված ամենաբարձր գինը սկզբում 3-4 մլն էր, որը հնարավոր եղավ հասցնել 10 մլն-ի:

Նշենք, որ «Արարատցեմենտը» գնելու հայտ ներկայացրածների թիվը սկզբում 5 էր, ապա 3՝ նույն «Հոլսիմը», լիբանանյան «Սիմենս» ընկերությունը եւ ամենահետեւողական հայտատուն՝ ձեռնարկության կոլեկտիվը (իսկ որ ավելի ճիշտ է՝ տնօրեն Արամ Սարգսյանը): Երեկ հանձնաժողովը ըստ ամենայնի սպասում էր նաեւ լիբանանյան եւ հունական ընկերությունների հայտերին, բայց կարծես թե չէր սպասում կոլեկտիվի հայտին: «Ինչո՞ւ կոլեկտիվը (իմա՝ Արամ Սարգսյանը) հայտ չէր ներկայացրել» հարցի պատասխանը Դ. Վարդանյանը խորհուրդ տվեց ստանալ կոլեկտիվից: Անձամբ ինքը կարծում է, որ «գինը նրանց համար բարձր է եղել»: Այդ հարցի պատասխանը, սակայն, որոշ իմաստով պարզվեց մրցույթի վերջում, երբ «Հոլսիմի» ներկայացուցչին շրջապատեցին լրագրողները: Արամ Սարգսյանը մի ժամանակ հայտարարել էր, որ պատրաստվում է հերթով հանդիպել ու բանակցել բոլոր այն ընկերությունների հետ, որոնք մտադիր են գնել իր գործարանը: «Հոլսիմի» ներկայացուցիչը հաստատեց, որ Ա. Սարգսյանը հանդիպել է իրենց հետ, ավելին՝ պայմանագրի մի կետով ընկերությունը առաջարկել է Ա. Սարգսյանին մնալ իր պաշտոնում: Շվեյցարացու կողքին կանգնած էր մի ակտիվ երիտասարդ, որն անմիջապես արձագանքեց լրագրողներից մեկի այն հարցին, թե կոլեկտիվն ինչո՞ւ հայտ չի ներկայացրել. «Ի՞նչ եք ասում, երկու անգամ ներկայացրել է»: Կոլեկտիվից չէ՞ր արդյոք շվեյցարացուն ուղեկցողը, այդպես էլ հնարավոր չեղավ պարզել, քանի որ երբ լսեց, որ հարցնողը «Ազգից» է, հրաժարվեց ներկայանալ: Մեզ մնում է միայն ենթադրություն անել, որ կոլեկտիվն այնքան էլ չի հրաժարվել իր մտադրությունից, սակայն գտել է մեզ դեռեւս անհայտ տարբերակներ: Ուրեմն, դե յուրե՝ «Հոլսիմի՞ն», դե ֆակտո՝ կոլեկտիվի՞ն (իմա՝ Ա. Սարգսյանին), համենայն դեպս, ներդրումների առաջիկա երեք տարում կպարզվի: Ուրիշ էլ ի՞նչ է մնում ենթադրել:

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՔՈՅԱՆ

Ճանաչվել են առաջին գերիշխող դիրք ունեցողները

Հարցազրույց ՀՀ տնտեսական մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողովի նախագահի հետ

Բիզնեսի բազմաթիվ ոլորտներ, հատկապես առավել շահութաբերները, Հայաստանում օբյեկտիվ եւ սուբյեկտիվ պատճառներով անցած տարիների ընթացքում հայտնվեցին առանձին անձանց եւ խմբերի ձեռքին: Դրանով մենաշնորհ կամ գերիշխող դիրք ունեցողները փաստորեն հնարավորություն ստացան չարաշահելու իրենց դիրքը եւ շուկայից դուրս մղելու տվյալ ոլորտ մուտք գործելու փորձ անողներին: Այս երեւույթները հայտնաբերելու եւ համապատասխան օրենքով սահմանված լիազորությունները կիրառելու նպատակով մի քանի ամիս առաջ ստեղծվեց ՀՀ տնտեսական մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողովը: «Ազգն» անդրադարձել էր հանձնաժողովի ստեղծմանը («Հանձնաժողովի ներկայությունը բոլորը կզգան», 20 մարտի 2001 թ.), սակայն այն ժամանակ ընդամենը նրա նպատակների եւ ձեռնարկվելիք քայլերի շուրջ էր հանձնաժողովի նախագահ Սամվել Ստեփանյանի հետ մեր զրույցը: Այժմ շուրջ կես տարի անց, Սամվել Ստեփանյանն արդեն կոնկրետ ասելիք ունի կատարված աշխատանքների վերաբերյալ:

– Պրն Ստեփանյան, օրեր առաջ հանձնաժողովը գերիշխող դիրք ունեցող սուբյեկտներ էր ճանաչել Արմենտելին, Ավանի աղի կոմբինատին, «Գաջ» եւ «Գաջագործ» ՓԲ ընկերություններին եւ Աբովյանի գարեջրի գործարանին: Հայտարարվել է նաեւ, որ այս սուբյեկտները գտնվելու են հանձնաժողովի վերահսկողության ներքո: Ի՞նչ է դա նշանակում, ինչպե՞ս է լինելու այդ վերահսկողությունը:

– Նախ ասեմ, որ աշխատանքի 4 հիմնական ուղղություն ունենք: Գերիշխող դիրքի որոշում, համակենտրոնացման, հակամրցակցային երեւույթների եւ անբարեխիղճ մրցակցության դեմ գործողությունների իրականացում: Մեր առաջնային խնդիրն ամբողջ տնտեսության համակարգում ըստ ապրանքատեսակների գերիշխող դիրքի հայտնաբերումն է: Այդպիսի դիրք ունեցողներն այն տնտեսվարող սուբյեկտներն են, որոնք զբաղեցնում են տվյալ ապրանքային շուկայի մեկ երրորդից ավելին, ինչպես նաեւ նրանք, որոնք էական մրցակցության չեն հանդիպում: Գերիշխող դիրք ունենալու պարագայում հավանական է եւ հնարավոր այդ դիրքի չարաշահումը: Բնական է, որ մեծ ծավալ ունեցողի յուրաքանչյուր փոքր քայլը կարող է ազդել շուկայի համապատասխան ճյուղի վրա: Գերիշխող դիրքի հայտնաբերումից եւ այդ մասին հրապարակելուց հետո այդ սուբյեկտները մտնում են մեր վերահսկողության տակ: Խախտման դեպքում, ըստ օրենքի, մենք կարող ենք պատժել նրանց:

– Ի՞նչ պատիժներ են դրանք:

– Սկզբնական շրջանում նախազգուշացնում ենք, առաջարկում կարդալ օրենքի համապատասխան հոդվածները: Պատժաչափը 5 մլն դրամի (բազային տուրքի 5 հազարապատիկի) սահմաններում է, որին դեռեւս չենք դիմել: Նախազգուշացման դեպքեր արդեն եղել են: Օրինակ, մենք ուսումնասիրել ենք հանքային ջրերի մրցակցային դաշտը: Այստեղ կար խնդիր: Գաղտնիք չէր, որ Ջերմուկի հանքային ջրի շուրջ որոշակի լարվածություն էր ստեղծվել: Կար արգելք մարզի տարածքից այս հանքային ջրի դուրս հանելու վերաբերյալ: «Ջերմուկ» հանքային ջուրը շշալցվում էր միայն մարզի տարածքում: «Աղամանդ» ՍՊԸ-ին, որպես հանքահորից միակ ջուր վաճառողի, հանձնաժողովի որոշմամբ որակել ենք գերիշխող: Նրան նախազգուշացրել ենք, որ եթե պայմանագրային հարաբերություններ չհաստատի ջուր գնել ցանկացող սուբյեկտների հետ, հանձնաժողովը կընդունի համապատասխան որոշում, ըստ որի նա սահմանափակում է մրցակցությունը եւ չարաշահում գերիշխող դիրքը: Երկուսն էլ պատժելի արարքներ են: Շատ կարճ ժամանակահատվածում կնքվեց 7 պայմանագիր տնտեսվարող սուբյեկտների հետ:

Այստեղ կա եւս մեկ խնդիր: Կեղծվում են պիտակներն ու խցանները, եւ ստեղծվում է անբարեխիղճ մրցակցություն: Հանձնաժողովն ուսումնասիրություններ է կատարել եւ

շատ կարճ ժամանակահատվածում այս հարցը եւս կկարգավորենք: Երբ տնտեսվարող սուբյեկտներին բացատրում ես, որ դա օրենքով պատժելի է, զարմանում են կամ, համենայն դեպս, ցույց են տալիս, թե զարմացած են: Մյուս կողմից խնդիրներ են առաջանում պետական գերատեսչությունների հետ: Ինչ-որ հարցի պատասխանը ստանալու համար սպասում ենք, ենթադրենք, մեկ ամիս: Չնայած կարելի է պատասխանել մեկ-երկու օրում եւ արագ առաջ շարժվել: Օրինակ, նույն «Ջերմուկի» դեպքում մի ընկերություն բողոքել է, որ մյուս ընկերության ապրանքի պիտակի վրա գրված է «1951 թ., մայր գործարան»: Արդյոք նա իրավունք ունի՞ դա գրելու: Սա անբարեխիղճ մրցակցություն չէ՞: Մենք դիմեցինք ՀՀ արտոնագրային վարչություն, որտեղից պատասխանեցին, որ վեց ամսվա ընթացքում այդ հարցի պատասխանը կտրվի: Դա ի՞նչ հարց է, որի համար 6 ամիս է պահանջվում: Մի խոսքով՝ մեր աշխատանքի մեջ շատ կարեւոր է օպերատիվությունը, այլապես մեզ դիմելուց հետո 1-3 ամիս սպասող տնտեսվարող սուբյեկտը մեզ չի հասկանա: Նման մի գործընթաց է ստեղծվել Արմենտելի հետ կապված:

– Ի դեպ, Արմենտելի ինտերնետային կապի մենաշնորհի չարաշահման հարցն այս ոլորտի ընկերություններն արդեն մի քանի անգամ բարձրացրել են:

– Արմենտելն առաջիններից մեկն է, որ ճանաչել ենք որպես գերիշխող դիրք ունեցողի: Մեր առջեւ ինտերնետային կապի խնդիրը բարձրացվել է: Սակայն այս դեպքում մենք ընկել ենք բյուրոկրատական քաշքշուկի մեջ: Նամակ ենք գրում նախարարություն, պատասխանում ամեն ինչի մասին գրում են, բացի մեր հարցին պատասխանելուց: Նույնը՝ Արմենտելը: Միաժամանակ ասեմ, որ հանձնաժողովը լիազորություն ունի պատժելու այն տնտեսվարող սուբյեկտին, որը կամ զլանում է պատասխանել, կամ ճիշտ չի պատասխանում: Մենք, միեւնույն է, այս հարցում խորամուխ ենք լինելու:

– Գերիշխող դիրքի չարաշահման կամ օրենքի խախտման մյուս բոլոր դեպքերում, բացի տուգանքից, պատժելու ուրիշ ի՞նչ հնարավորություններ ունեք: Եթե չեն վերացնում չարաշահումը, կարո՞ղ եք դիմել դատախազություն, դատարան:

– Եթե կրկին օրենքը խախտեն, այո, կարող ենք: Սակայն կարծում եմ, որ գործը դրան չի հասնի: Կցանկանայի նշել եւս մեկ բան: Գերիշխող դիրք ունենալը դեռ չի նշանակում, որ տնտեսվարող սուբյեկտը մեր աջակցության կարիքը չունի: Օրինակ՝ Երեւանի կոնյակի գործարանը գտնվում է ամբողջովին անբարեխիղճ մրցակցության պայմաններում: Այլ սուբյեկտներ նմանեցնում են պիտակները, շշի ձեւերը եւ այլն: Ընդհանրապես մեր թերթի միջոցով կցանկանայի զգուշացնել բոլոր տնտեսվարող սուբյեկտներին, որ պահպանեն օրենքի պահանջները, այլապես նրանց նկատմամբ համապատասխան միջոցառումներ կկիրառվեն:

– Ձեր հաղորդած վերջին տեղեկատվության մեջ նշված էր, որ հանձնաժողովը ձեռնամուխ է եղել նաեւ այլ ոլորտների, մասնավորապես բենզինի, ոգելից եւ ոչ ոգելից խմիչքների, սուրճի ծավալների ուսումնասիրությանը: Կարո՞ղ եք ներկայացնել դրանց արդյունքները:

– Ուսումնասիրել ենք մոտ 20 ապրանքային շուկաներ: Ոչ բոլոր դեպքերում ենք գերիշխող հայտնաբերել: Սուրճի դաշտում գերիշխող դիրք ունեցող չկա: Ավելի ճիշտ՝ եղել է «Ոսկե սաղարթը», որը 2000 թ. վերջին լուծարվել է: Այդ պատճառով չենք կարող նրան տարվա արդյունքներով գերիշխող ճանաչել: Սակայն նկատի ունենք, որ նա այդպիսին փաստորեն եղել է: Իսկ ընդհանրապես այս դաշտը միասեռ է: Երկու տնտեսվարող սուբյեկտներ զբաղեցնում են շուկայի կեսից ավելին, երեք սուբյեկտներ 70 տոկոսը: Ընդհանրապես գործում են 20-ից ավելի սուբյեկտներ: Այստեղ ունենք անբարեխիղճ մրցակցության դեպքեր: Եվս մի հետաքրքիր փաստ: Միջազգային շուկայում սուրճի գները 50-60 տոկոսով ընկել են, ինչը մեր ներքին շուկայում որեւէ կերպ չի երեւում: Պետք է տեսնենք, թե մեր օրենքի կիրառման ինչ հիմքեր կարող են լինել: Ասեմ, որ բոլոր ուսումնասիրությունները շարունակական են: Եթե 2000 թ. արդյունքներով այս եզրակացության ենք եկել, պետք է 2001 թ. էլ ուսումնասիրենք, տեսնենք, թե ինչ փոփոխություններ են արձանագրվել:

Հանքային ջրերի դաշտում գերիշխող ենք ճանաչել «Ջերմուկ» ՓԲԸ-ին: Զովացուցիչ ջրերի դաշտում երկու սուբյեկտներ զբաղեցնում են շուկայի 87 տոկոսը: Գերիշխող ճանաչել ենք «Կոկա-կոլային»: Ծխախոտի ոլորտում ունենք մեկ հիմնական արտադրող եւ մեկ ներմուծող՝ «Գրանդ տոբակոն» եւ «Պարիս Արմենիան»: Երկուսն էլ գերիշխող են ճանաչվել: Կոնյակի շուկայում գերիշխող է ճանաչվել Երեւանի կոնյակի գործարանը, փրփուրն եւ շամպայն-գինիների շուկայում՝ Երեւանի շամպայն-գինիների գործարանը, պաղպաղակի շուկայում՝ «Շանթն» ու «Թամարան»: Բենզինի, դիզվառելիքի, քանյութերի ոլորտի ուսումնասիրությունները շուտով կավարտվեն:

– Պրն Ստեփանյան, ի՞նչ երաշխիք, որ հանձնաժողովից որեւէ մեկը չի չարաշահի իր պաշտոնական դիրքը:

– Այն, ինչ մենք ուսումնասիրում ենք, գտնվում է բոլորի տեսադաշտում: Ինչպես ասում են՝ ասեղը պարկում չես պահի: Աշխատել ենք հավաքել ազնիվ մարդկանց, բայց մեծ դժվարություններ կան: Հանձնաժողովը բարդ կառույց է: Ամենակարեւորը՝ պետք է աշխատենք հանիրավի չնեղացնել տնտեսվարող սուբյեկտներին, որպեսզի մարդիկ այստեղ մտնեն պաշտպանության (ինչպես հանձնաժողովն է կոչվում) ակնկալիքով:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Զարգացման հաշվարկի քննարկումները շարունակվում են

Այս տարվա ընթացքում «Հայք» գիտահետազոտական հաստատության կողմից շրջանառության մեջ դրված Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական զարգացման համառոտ հաշվարկի այլընտրանքային տարբերակը ծանոթ է «Ազգ»-ի ընթերցողին («Ազգ», մայիսի 11, 2001 թ.):

Ակնկալելով, որ բազմակողմանիորեն օգտակար կլինի այդ այլընտրանքային հաշվարկի մեթոդով սահմանել 2001-2005 թթ. մեր երկրի սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրավորման ուղիները, ինչպես նաեւ անհրաժեշտ համարելով դրանում գիտնականների եւ մասնագետների առավելագույն շրջանակի ներառումը, «Հայք» հաստատությունը կազմակերպել էր քննարկումներ: Ինչպես «Ազգ»-ն անդրադարձել էր հունիսի 29-ին, առաջին քննարկումը տեղի ունեցավ ՀՀ ԳԱԱ տնտեսագիտության ինստիտուտում:

Օրերս տեղեկացանք ՀՀ սոցիալ-տնտեսական զարգացման այս մեթոդական հաշվարկի մեկ այլ քննարկման մասին, այս անգամ՝ Երեւանի պետական համալսարանի տնտեսագիտության ֆակուլտետում: Մասնակցում էին դեկանատի ղեկավարությունը, ֆակուլտետի չորս ամբիոնների ղեկավարները, պրոֆեսորադասախոսական կազմի անդամներ ու այլ մասնագետներ:

Քննարկման բոլոր մասնակիցները, մեծապես կարեւորելով «Հայք» հաստատության իրականացրած այս գրեթե եզակի նախաձեռնությունը, ցավով նշեցին, որ Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական զարգացման հեռանկարային ծրագրեր կամ ավելի ճիշտ՝ դրանց սեփական ընկալումները ժամանակ առ ժամանակ ներկայացնում են միայն քաղաքական շրջանակները, այն էլ հիմնականում նախընտրական ծրագրերում, որոնք ըստ երեւույթին երկար չեն հիշվում: Այնինչ միայն այսօրինակ նախագծերի հիմքի վրա է հնարավոր կազմել եւ իրագործել երկարաժամկետ ու նրանում ընդգրկված միջնաժամկետ ծրագրեր, ուր հստակ կսահմանվեն առաջադրվող բնագծերը, կոնկրետ ապարեգների կենսականորեն անհրաժեշտ չափորոշիչները եւ դրանց հասնելու ուղիներն ու եղանակները:

Նշվեց նաեւ, որ «Այլընտրանքային հաշվարկի» համառոտ տարբերակի նախագիծն էապես կշահեր, եթե հենվեր կոնկրետ կոնցեպտուալ մոդելի վրա:

Լիովին համաձայնելով դրան, «Հայք» հաստատության ներկայացուցիչն իր հերթին նշեց, որ ներկայացված նյութն ինչպես տնտեսագիտական, այնպես էլ քաղաքագիտական մոտեցման արդյունք է. սթափվելու, ուժերի համախմբմամբ գերլարումով երկիրն այս վիճակից դուրս բերելու, հասարակության հոգեբարոյական ձեւախեղման գործընթացը կասեցնելու ջանք: Իսկ այդ գերխնդրի իրականացման գործում կարեւոր դերակատարություն ունեն ոչ միայն տնտեսագետները, այլեւ բազում այլ բնագավառների ներկայացուցիչներ:

Նշվեց նաեւ, որ ներկայացված նախագիծը մշակելիս «Հայք» հաստատությունն առաջնորդվել է «Ձգտել իրագործել ազգի համար այն, ինչ անհրաժեշտ է, այլ ոչ թե միայն այն, ինչ թվում է, թե կարելի է» սկզբունքով, որը Հայաստանի հատկապես այժմյան իրողությունների պարտադրանքն է: Արտագաղթի լրիվ դադարեցման, Հայաստանի բնակչության նվազեցման փոխարեն ավելացման, ինչպես նաեւ Հայաստանում այլ երկրների սոցիալ-տնտեսական զարգացման աճի ցուցանիշները գերազանցող բնագծերի առաջադրումն ինքնին ենթադրում է ոչ ստանդարտ եղանակների կիրառում, որոնք կարող են հարյուր տոկոսով չհամընկնել տնտեսագիտական ընդունված դրույթներին: Իսկ առաջադրվող բնագծերն ամենեւին էլ անիրական ու երազային չեն, ուղղակի դրանց իրականացումը պայմանավորված է ոչ միայն տնտեսական, այլեւ քաղաքական, գաղափարական ու հոգեբարոյական խնդիրների լուծմամբ:

Ի հաստատումն այս խոսքերի՝ «Հայքի» ներկայացուցիչը քննարկման մասնակիցներին հիշեցրեց, որ Հայաստանը նաեւ գանգվածային ներգաղթեր է տեսել եւ այժմվանից անհամեմատ վատ ժամանակներում, իսկ պատերազմի ընթացքում շրջափակված Արցախի ու Հայաստանի ունեցած ռազմական հաջողություններից շատերը միշտ չէ, որ համընկնում էին ռազմագիտական հանրաճանաչ նորմերին:

Քննարկման բոլոր մասնակիցները համակարծիք էին, որ պետք է լրջորեն սատարել «Հայք» հաստատության այս ազգօգուտ նախաձեռնությանը, իսկ դեկանատի ղեկավարությունն առաջարկեց համակողմանի գործակցություն ԵՊՀ տնտեսագիտության ֆակուլտետին կից ստեղծվելիք հետազոտությունների եւ գործարարության կենտրոնի հետ:

Ո՞վ շահեց ահաբեկչություններից

Կասկածվում են ամերիկյան որոշ ավիաընկերություններ

Սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչություններից մի քանի օր առաջ ֆինանսական շուկաներում տարօրինակ աշխուժություն էին դրսեւորում ամերիկյան UAL եւ AMR խոշոր ընկերությունները: Բլումբերգ գործակալության հաղորդման համաձայն, դրանց բաժնետոմսերի վաճառքի ծավալները սեպտեմբերի առաջին տասնօրյակում կտրուկ աճելով՝ 12-25 անգամ գերազանցել են վաճառքի սովորական մակարդակը: Կարելի էր այն տպավորությունը ստանալ, թե ոմանք փորձում են արագորեն ազատվել իրենց բաժնետոմսերից, թեեւ դրանք տվյալ պահին խիստ շահութաբեր էին:

Այս դեպքերը գուցե երբեւէ ուշադրության չարժանանային, եթե հայտնի չլիներ, որ UAL-ը եւ AMR-ը «Յունայթեդ էրլայնզ» եւ «Ամերիքըն էրլայնզ» ավիաընկերությունների տերերն են: Հայտնի է նաեւ, որ հենց այդ ավիաընկերությունների օդանավերով իրականացվեցին Նյու Յորքի եւ Վաշինգտոնի ահաբեկչությունները: Ուստի լուրջ կասկածներ են ծագում, թե UAL եւ AMR-ի ղեկավարները նախօրոք տեղյակ են եղել ահաբեկչությունների ծրագրին, որոնց իրականացումից հետո հիշյալ երկու ավիաընկերությունները խիստ քննադատությունների թիրախ դարձան, եւ նրանց բաժնետոմսերն էլ կտրուկ արժեզրկվեցին:

Ամերիկյան հատուկ ծառայություններից եւ բարձրաստիճան զինվորականներից հետո միջազգային ահաբեկիչ Ուսամա բեն Լադենի դեմ «որս» սկսեցին նաեւ տնտեսագետները: Բորսայական անմաքրաբարո միջնորդներից ոմանք, ըստ երեւույթին, գիտեին նախապատրաստվող ահաբեկչությունների մասին: Պարզվում է, որ դրանց նախօրեին աշխարհի խոշոր բորսաներում կտրուկ ավելացել էր «արյունոտ երեքշաբթվա» դեպքերից առավել շատ տուժած ընկերությունների բաժնետոմսերի վաճառքը:

Ներկայումս ԱՄՆ-ում, Գերմանիայում եւ Ճապոնիայում այս կապակցությամբ սկսվել է հատուկ քննություն: Ֆինանսիստները հույս ունեն դրա շնորհիվ ի հայտ բերել ահաբեկիչներին աջակցած գործընկերներին: «Ուսամա բեն Լադենի ստեղծած ահաբեկչական ցանցում կան ոչ միայն զինված ահաբեկիչներ, այլեւ հեռատես ֆինանսական խորհրդատուներ», Ռոյթեր գործակալությանը հայտարարեց Վաշինգտոնի հակաահաբեկչական հետազոտական ինստիտուտի տնօրեն Սթիվեն Էմերսոնը:

Բորսայական հիշյալ տարօրինակ գործարքներն ԱՄՆ-ում քննում է արժեթղթերի եւ բորսաների հանձնաժողովը: Ֆրանկֆուրտի ֆոնդային բորսան նույնպես ուշադիր ուսումնասիրում է սեպտեմբերի 11-ից առաջ բաժնետոմսերի եւ մյուս արժեթղթերի վաճառքի ընթացքը: Պարզվել է, որ Մյունխենի ապահովագրական ընկերություններից մեկը սեպտեմբերի 6-ին եւ 7-ին կրկնապատկել է իր բաժնետոմսերի վաճառքը նախորդ կես տարվա հա-մեծամասնությամբ: Քննություն է կատարվում նաեւ Տոկիոյի եւ Օսակայի ֆոնդային բորսաներում: Գործարքների մասնակիցների գրառումները թերեւս օգնեն բացահայտելու բեն Լադենի կողմնակիցներին: Գուցե հաջողվի պարզել ահաբեկչական ցանցի ֆինանսավորման աղբյուրները: «Իզվեստիան» տեղեկացնում է, ԱՄՆ վարչակազմը մտադիր է խստացնել փողերի լվացման դեմ ուղղված օրենսդրությունը: «Մենք պետք է վերջ դնենք փողերի լվացմանը: Դրա համար կառավարությանը պետք է տրվեն հավելյալ լիազորություններ», CNN-ին հայտարարեց Կոնգրեսի Ներկայացուցիչների պալատի ղեկավար Դենիս Հասթերթը:

Փորձագետները համոզված են, որ Ուսամա բեն Լադենը «թմրադեղերի վաճառքից ստացված միջոցներին օրինական տեսք է տվել իր գործողությունները ֆինանսավորելու համար»: Նրանք միաժամանակ նշում են, որ շատ դժվար կլինի ապացուցել կասկածելի ընկերությունների կապն ահաբեկչական կազմակերպությունների հետ:

Պ. Ռ.

Խուճապը մշտական գործոն է դարձել Ամերիկայում

Սկիզբը էջ 1

Ինչպես երեւում է, պաշտոնական Վաշինգտոնին հուզում է ոչ թե ամերիկացիների համոզմունքը, այլ ահաբեկչության դեմ հայտարարված գլոբալ պատերազմի Թել Ավիվի նկրտումներին համապատասխան ծավալումը: Թերեւս այդ առումով պատահական չեն Իսրայելի արտգործնախարար Շիմոն Պերեսի պատասխանները թուրքական պետհեռուստատեսության հարցերին: Սեպտեմբերի 18-ին նա, նույնացնելով ահաբեկիչներին շեյթանի հետ, նշեց, որ դրանք վխտում են Մերձավոր եւ Միջին Արեւելքում: Պերեսն այնուհետեւ ավելացրեց. «Տարածաշրջանի մեծագույն շեյթանն Իրանն է, «Հզբոլլահը» դրա փոքր տեսակն է, իսկ Ուսամա բեն Լադենը՝ շեյթանի մեկ այլ տարբերակը»:

Հատկանշական է, որ ԱՄՆ-ի պետքարտուղարության 2000 թ. զեկուցագրում որպես ահաբեկչությանն առավելագույնս աջակցող երկիր հենց Իրանի Իսլամական Հանրապետությունն է ներկայացվում: Այսինքն՝ Վաշինգտոնը միանշանակ վարում է Իսրայելին համահունչ քաղաքականություն: Ուրեմն այդ քաղաքականությունն ամերիկացիների՝ ահաբեկչության դեմ անզորությունից բխող հուսահատության եւ խուճապի էլ պատճառն է: Նախորդ օրն ահազանգ էր եղել Բոստոնի նավահանգստում ռումբ տեղադրելու մասին, իսկ երեկ ամերիկյան ողջ ժողովուրդը ցնցվեց քիմիական եւ բակտերիոլոգիական զենքի հավանական գործադրման ահազանգից: Ցնցումներին, ըստ երեւույթին, նպաստեցին ամերիկյան մամուլի Իրաքին վերաբերող հոդվածները, ըստ որոնց, վերջինս իբր Ուսամա բեն Լադենին քիմիական եւ բակտերիոլոգիական չորս, իսկ ատոմային՝ մեկ ռումբ է տրամադրել:

Այդ ընթացքում մասնագետները թուրքական հեռուստատեսության տվյալներով նախազգուշացնում են ամերիկացիներին, որ ԱՄՆ-ում բացակայում են բնակչությանն այդ զենքերից պաշտպանելու անհրաժեշտ միջոցները: Այդ նույն ժամանակ վերստին ասպարեզ է իջնում նախագահ Բուշը եւ ամերիկյան ժողովրդի անդորրն ապահովելու մղումով հայտարարում. «Երկրի պայմաններն ինչպիսին էլ լինեն, ամերիկյան զինված ուժերը վճռական են պաշտպանելու հայրենիքը»: Այս հայտարարությունն, ինչ խոսք, հակադարձ ազդեցություն է թողնում ամերիկացիների վրա եւ վերջնականապես համոզում, որ քիմիական եւ բակտերիոլոգիական զենքից բխող վտանգն ավելի լուրջ է: Հուսահատությունը դառնում է անխուսափելի:

Ամերիկյան ժողովրդի հուսահատության մեկ այլ պատճառն էլ, ամենայն հավանականությամբ, սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչության կազմակերպիչների բացահայտման հարցում երկրի հետախուզական ծառայությունների անկարողությունն է: Քանի դեռ կազմակերպիչները չեզոքացված չեն, չի կարելի կանխել ահաբեկչական նոր գործողությունները: Իսկ չեզոքացման նախապայմանը կազմակերպիչների բացահայտումն է: Դա, ինչ խոսք, գիտակցում է Բուշի վարչակարգը եւ Աֆղանստանի դեմ պատերազմական գործողությունների անցնելու համար կատարված ահաբեկչության ողջ պատասխանատվությունը բարդում է Ուսամա բեն Լադենի վրա:

Ակամա հարց է ծագում՝ հավաստի փաստեր կա՞ն: Հակառակ Բուշի վարչակարգին, ԱՄՆ-ում ռազմավարական ուսումնասիրությունների խոշորագույն երկու կենտրոններ, ինչպիսիք են «Կարնեգի» հիմնադրամն ու «Ռենդ» կորպորացիան, ելնելով սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչության մասշտաբներից, միանգամայն հավաստում են, որ դրա կազմակերպումը վեր է բեն Լադենի ուժերից, դա գերազանցում է նրա կարողությունները: Այս հավաստիացումը, ըստ թուրքական պետհեռուստատեսության, հաստատելու են գալիս ամերիկյան հետախուզական ծառայությունները, նշելով, որ իրենք վերջին տարիներին շարունակաբար ուշի-ուշով հետեւել են բեն Լադենին, արձանագրել նրա քայլերի բոլոր մանրամասները: Այլ կերպ, Լադենի գործունեությունը՝ տեղաշարժերով հանդերձ, միանգամայն թափանցիկ է եղել CIA-ի համար: Ուրեմն, բեն Լադենն էլ Բուշի վարչակարգի «քավության նոխազը» պիտի լինի, որպեսզի թե՛ արդարանա ամերիկյան ժողովրդի առջեւ եւ թե՛ արդարացնի թալիբների հետ առաջիկա պատերազմի անխուսափելիությունն Աֆղանստանում:

Ինչ վերաբերում է հակաաֆղանական կոալիցիայի վրա ԱՄՆ-ի դրած հույսերին, ապա դրանց արդարացումը պայմանավորված է լինելու ԱՄՆ-ի եւ նրա դաշնակիցների համար ռազմական գործողությունների բարեհաջող ընթացքով: Թե ինչպիսի՞ ընթացք կստանան դրանք, ցույց կտա առաջիկա պատերազմը: Բայց որ 80-ական թթ. սկզբներից բեն Լադենը CIA-ին, իսկ թալիբները ԱՄՆ-ին չափազանց լավ են ճանաչում, ակնհայտ փաստ է: Ուստի եւ առաջիկա պատերազմում կռվելու են իրար քաջածանոթ թշնամիներ, որոնք Աֆղանստանում տարիներ շարունակ միմյանց հետ սերտորեն համագործակցել են ընդդեմ խորհրդային ագրեսիայի:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Ճնշված եւ նվաստացած մի ժողովրդի չարամտությունն ու սարսափազդու դաժանությունը

Անգլիացի լրագրող Ռոբերտ Ֆիսքը, որ մեզ ծանոթ է ցեղասպանությանը նվիրված իր հոդվածներով, «Ինդիփենդենտ» թերթի սեպտեմբերի 12-ի համարում անդրադառնում է Ամերիկայում կատարված ողբերգությանը եւ փորձում պատճառաբանել եղելությունը:

Ուրեմն ամեն ինչ հանգեց սրան: Հանգեց այն բանին, որ Օսմանյան կայսրության անկումը, Բալֆուրի հայտարարությունը, Արաբիայի Լոուրենսի ստերը, արաբների ապստամբությունը, Իսրայել պետության հիմնադրումը, արաբ-իսրայելական չորս պատերազմները, Իսրայելի կողմից արաբական տարածքների 34-ամյա դաժան գավթումը եւ ընդհանրապես Միջին Արեւելքի ամբողջ պատմությունը մի քանի ժամվա ընթացքում հողին հավասարվեցին: Հողին հավասարվեցին նրանց կողմից, ովքեր իրենց ճնշված ու նվաստացած էին զգում: Նրանք ճակատագրով դատապարտվածների չարամտությամբ ու ահասարսուռ դաժանությամբ հակահարված տվեցին:

Ճի՞շտ է արդյոք ու բարոյական գրել այս մասին այսքան վաղ, առանց բավարար հիմքեր ունենալու: Չէ՞ որ պարզվեց, որ Օկլահոմայում կատարված բարբարոսական գործողությունների հեղինակներն ի վերջո բնիկ ամերիկացիներն են: Կարծում եմ՝ ճիշտ է:

Ամերիկան պատերազմի մեջ է: Եվ եթե չեմ սխալվում, դեռ հազարավոր մարդիկ մահանալու են Միջին Արեւելքում: Գուցե նաեւ Ամերիկայում: Մեզանից ոմանք ժամանակին զգուշացնում էինք, որ «պայթյուն է սպասվում»: Բայց նման մղձավանջ մեր մտքով չէր անցնում:

Այո, առաջին հերթին Ուսամա բեն Լադենն է գալիս մեր միտք: Նրա փողերը, նրա դավանանքը, ամերիկյան հզորությունը կործանելու նրա սարսափազդու նվիրվածությունը նրան են մասնացույց անում: Ես տեսել եմ նրան նկարագրելիս, թե ինչպես իր մարտիկներն Աֆղանստանում օժանդակել են ռուսական բանակի (այսինքն՝ Խորհրդային Միության) ջախջախմանը: Անսահման ինքնավստահությունը թույլատրեց նրան պատերազմ հայտարարել Ամերիկայի դեմ: Բայց սա ժողովրդավարության դեմ ուղղված ահաբեկչական պատերազմ չէ, ինչպես առաջիկա օրերին մեզ եւ ամբողջ աշխարհին փորձելու են հավատացնել: Սա նաեւ մանավանդ պատերազմ է՝ ուղղված ամերիկյան հրթիռների դեմ, որոնք պաղեստինյան շենքեր են խոցում, այն ուղղաթիռների դեմ, որոնք հրթիռակոծեցին լիբանանյան շտապօգնության մեքենան 1996-ին, ամերիկյան արկերի դեմ, որոնք Կանա գյուղը ռմբակոծեցին, եւ վերջապես ամերիկացիների դաշնակից իսրայելցիների կողմից վարձված ու զգեստավորված լիբանանցի ոստիկանների դեմ, ովքեր ջարդ ու փշուր անելով, բռնաբարելով ու սպանելով կտրում-անցնում էին փախստականների ճամբարները:

Ոչ, կասկած չկա, որ Մ. Նահանգներում կատարվածն աննկարագրելի չարագործություն է: Բայց այն, որ պաղեստինցիները կարող են 20-35 հազար անմեղ մարդկանց կոտորածը նշել, վկայում է ոչ միայն նրանց հուսահատության աստիճանի, այլ նաեւ քաղաքական տհասության մասին, անհամաչափ գործելու մասին, ինչի մեջ նրանք բազմիցս մեղադրել են իրենց թշնամի իսրայելցիներին:

Վերջին տարիների նրանց հռետորական բացականչությունները, նրանց սպառնալիքները՝ խփելու Ամերիկայի սրտին եւ կտրելու «ամերիկյան օձի» գլուխը, դատարկ խոսքեր էին թվում մեզ: Ինչպե՞ս կարող էր հետամնաց, պահպանողական, անժողովրդավար եւ այլասերված մի խմբավորում կամ կատաղած մի կազմակերպություն իրագործել նման անմիտ սպառնալիքներ: Այժմ մենք գիտենք, թե ինչպես:

Եվ երեկվա բնաջնջմանը հաջորդած ժամերին ես սկսեցի վերհիշել Ամերիկայի կամ նրա դաշնակիցների դեմ գործադրված նախորդ հարձակումները, որոնք, ինչ խոսք, չափազանց չնչին էին երեկվանի համեմատ: Մի՞թե 1983 թ. հոկտեմբերի 23-ին Բեյրութում մահապարտ ռմբարկու օդաչուները, որոնք սպանեցին 241 ամերիկացիների եւ 100 ֆրանսիացիների, իրենց հարձակումը ճիշտ չէին ծրագրել: Ընդամենը 7 վայրկյան տարբերությամբ նրանք ռմբակոծեցին ամերիկյան ռազմանավը եւ երեք մղոն հեռու գտնվող ֆրանսիացի պարաշյուտիստներին: Ապա հետեւեց հարձակումը Սաուդյան Արաբիայում Մ. Նահանգների բազաների վրա: Այնուհետեւ անցյալ տարվա համարյա հաջողված փորձը՝ ընկղմելու Ադենի մոտ ամերիկյան «Քոուլ» ռազմանավը:

Ինչքան դժվար էր մեզ համար կռահել Մերձավոր Արեւելքում ձեռք բերված նոր զենքի հզորությունը, որի նմանը ոչ ամերիկացիները, ոչ էլ մյուս արեւմտյան երկրները չեն կարող ունենալ: Այդ զենքը ծայրաստիճան հուսահատության հասած եւ ինքնասպանության պատրաստ ռմբարկու-օդաչուն է:

Իհարկե, փորձեր են արվելու ստվերելու պատմական անարդարություններն ու սխալները, որոնք պատճառ դարձան երեկվա ողբերգության: Մեզ ներկայացվելու է «անմիտ ահաբեկչության» տարբերակը: «Անմիտն» այստեղ անհրաժեշտ է բոլոր նրանց համար, ովքեր չեն կարող գիտակցել, թե ինչքան ատելի է Ամերիկան դարձել երեք մեծ կրոնների երկրներում:

Հարցրեք ցանկացած արաբի 20-30 հազար անմեղ զոհերի մասին, եւ նա ձեզ պատասխանելու է, որ նման արարքը «անասելի ոճրագործություն» է: Բայց նա էլ ձեզ է հարցնելու, թե ինչու նման բառեր չեն օգտագործվում Իրաքում մոտ կես միլիոն երեխաների մահվան պատճառ դարձած ԱՄՆ-ի իրականացրած տնտեսական արգելքների դեպքում, ինչո՞ւ չենք զայրանում նույն թափով 1982-ին Իսրայելի՝ Լիբանան ներխուժման եւ 17.500 քաղաքացիների սպանության առիթով, կամ ի՞նչ պատճառներ կային անցյալ սեպտեմբերին դարձյալ սրելու իրավիճակը Միջին Արեւելքում: Եվ վերջապես Իսրայելի կողմից արաբական տարածքների գրավման եւ պաղեստինցիների վտարման դեպքերում ինչո՞ւ մեր ձայնը չէինք բարձրացնում:

Սրանից ութ տարի առաջ ես օժանդակեցի պատրաստելու համար հեռուստատեսային մի բազմամաս ֆիլմ, որտեղ փորձ էր արվում բացատրել, թե ինչու մահմեդականներն այդքան ատում են Արեւմուտքին:

Երեկ գիշեր ես հիշեցի այդ ֆիլմում հանդես եկող մի քանի մահմեդականների, որոնց ընտանիքները մոխիր էին վերածվել Ամերիկայում պատրաստված ռումբերի եւ զենքերի օգտագործման հետեւանքով: Նրանք այդ ժամանակ խոսում էին, թե ոչ ոք, բացի Ալլահից, նրանց չի օգնելու: Այժմ մենք հասկանում ենք՝ ինչ նկատի ունեին նրանք: Կրոնն է պատերազմում ընդդեմ տեխնոլոգիայի: Եթե Արեւմուտքը միջուկային հզորություն ունի, ապա նրանք ունեն ինքնասպանություն գործելու պատրաստ ռմբարկու օդաչուներ:

ԱԶԳ

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Մշուշի մեջ

Անցյալ օրը հանրապետության փաստորեն բոլոր հեռուստաալիքները լուրերի ժամին տեղեկացրին գրականության եւ արվեստի պետական մրցանակի ներկայացված աշխատանքները քննող հանձնաժողովի նիստի մասին: Միեւնույն տեսաշարը ցուցադրելով՝ տարբեր ալիքներ տարբեր տեքստեր էին օգտագործում, որի հետեւանքով դժվար էր պատկերացում կազմել, թե այնտեղ իրականում ինչ է տեղի ունեցել: Եվ նկատի ունենալով, որ ամենից հաճախ հիշատակվում էր գրող եւ հրապարակախոս, մեր մշտական հեղինակ Զորի Բալայանի անունը, «Ազգի» թղթակիցը նրան դիմեց տեղի ունեցածը մեկնաբանելու խնդրանքով:

– Պարոն Բալայան, չէի՞ք կարող լույս սփռել պետմրցանակների շնորհման հանձնաժողովի նիստին վերաբերող մշուշապատ տեղեկատվությունների վրա: Որքանով կարելի էր հասկանալ, քննարկվել են ժյուրիի դատին ներկայացված աշխատանքները, այդ թվում Ձեր գործերը, եւ ակադեմիկոս Սերգեյ Սարինյանը հանդես է եկել Ձեր գրքերից մեկի դեմ:

– Իրոք, ինչպես տեսնում եմ, խոսքը մշուշի մասին է: Բանն այն է, որ հանձնաժողովը հավաքվել էր լոկ կազմակերպական հարցերի լուծման համար, որոնցից է մրցանակի ներկայացված բեմադրությունների, ֆիլմերի, նկարչական ցուցահանդեսների դիտումը: Ի՞նչ քննարկման մասին կարող էր խոսք լինել, եթե այնտեղ խոսվել է, թե ժյուրիի անդամներին ինչպես կարելի է հերթով բաժանել դարձյալ պետմրցանակի ներկայացված գրքերը: Բուն քննարկումը տեղի կունենա մոտ 3-4 շաբաթ հետո:

– Այդ դեպքում ի՞նչ տեղի ունեցավ այնտեղ:

– Ես կասեի՝ ամենաանհավանական բանը: Ակադեմիկոս Սարինյանը անսպասելիորեն, ինչպես ասում են, անպատեհ կերպով, հանկարծ խոսեց այն մասին, թե ես ունեմ ուրիշ գրքեր, որոնք արժանի են քննարկվելու մրցանակի շնորհման առումով: Ընդսմին, նշեց մի քանիսը, այդ թվում «Դժոխք եւ դրախտ», «Երկխոսություններ» եւ էլի ինչ-որ գրքերի անուններ: Ապա արեց մի արտահայտություն, որն ինձ ցնցում պատճառեց:

– Խոսքը «Կյանք մահից հետո» գրքի մասի՞ն է:

– Այո, այն գրքի մասին, որի հիմքում ընկած է Ջոն Կիրակոսյանի ողբերգական մահվան պատմությունը: Նրա մահը տանջալիորեն երկար տեւեց: Կարելի է ասել, երկու ամիս ես չէի հեռանում ոչ միայն ականավոր պատմաբանի, այլեւ իմ ընկերոջ հիվանդանոցային մահճակալի մոտից: Նա հիմնադիրներից մեկն է պատմագիտության այնպիսի արդիական բաժնի, ինչպիսին է քաղաքական հայագիտությունը, հեղինակ է պատմության թուրք կեղծարարներին մերկացնող բազմաթիվ մենագրությունների, այդ թվում «Երիտթուրքերը պատմության դատաստանի առաջ» երկհատորյակի: Եվ հանկարծ Ս. Սարինյանն անում է արտահայտություն, որտեղ հնչում է «միջակ պատմաբան» բառակապակցությունը: Նա այդպես էր խոսում գրքի հերոսի մասին, որը գրված է ոչ թե պատմաբան Ջոն Կիրակոսյանի, այլ խիզախ մարդու, օրինակելի հոր մասին, որը մահվան մահճի վրա հիրավի եզակի սխրանք գործեց: Բայց, ինչպես ասում են, դա արդեն ուրիշ թեմա է: Հենց այս սխրանքն էլ դարձավ վավերագրական վիպակի առանցքն ու ֆաբուլան:

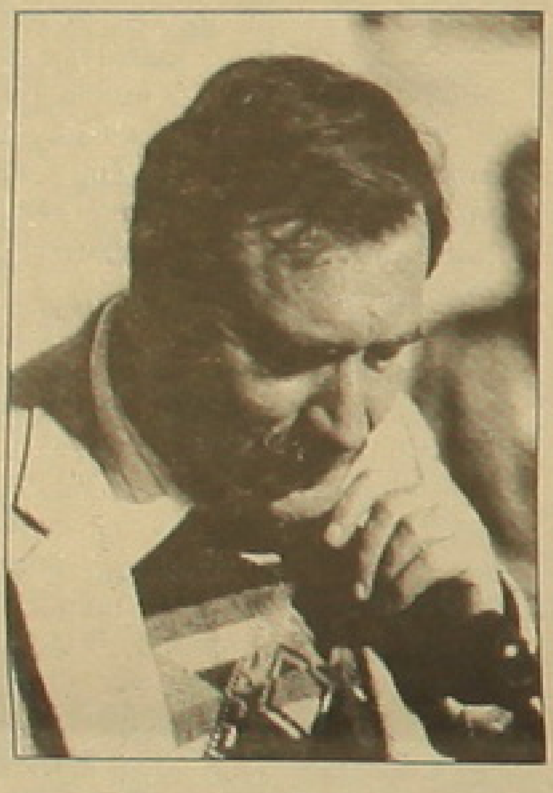

Սարինյանն այնպիսի ատելությամբ էր խոսում Ջոնի մասին, ասես, խոսքը նրա երդվյալ թշնամուն էր վերաբերում, որը, ի դեպ, Թուրքիայի թիվ մեկ թշնամին էր:

Դրան հաջորդեց կյանքի տրամաբանությունը: Ես գլխահակ նստած մտածում էի արդեն Ջոնի մասին, որը նման իրավիճակում հազիվ թե լռեր: Եվ ես էլ վեր կացա: Ասացի, որ լռելը նշանակում է դավաճանել պայծառ մարդու պայծառ հիշատակին:

– Իսկ հեռուստաէկրանից հնչում էր միայն մեկ արտահայտություն. «Կիրակոսյանը Ղարաբաղյան շարժման կանխագուշակն է»:

– Միշտ այդպես է լինում, երբ միտքը կտրում են համատեքստից, եւ ստացվում է հենց այն մշուշը, որի մասին Դուք ասացիք: Իրականում ամեն ինչ այլ կերպ էր: Ես ասացի, որ Գրողների միությունը հանձնաժողովին է ներկայացրել Ղարաբաղի պատերազմի եւ առհասարակ Ղարաբաղյան շարժման ընթացքում իմ գրած գրքերը: Եվ այդ մատենաշարի մեջ, բնականաբար, մտել է Ջոնի մասին պատմող գիրքը, որպես այն գործիչներից մեկի, որն իր ամբողջ գործունեությամբ պարզել էր շարժման դրոշը: Ուստի ես նրան անվանեցի կանխագուշակ:

Գիտեք, ես համաձայնեցի հեռախոսով հարցազրույց տալ երկու պատճառով: Առաջինն այն է, որ կուզենայի իմ երիտասարդ գործընկերներին՝ լրագրողներին, հիշեցնել մեր կորպորատիվ արտադրամասի անխախտ ճշմարտությունը. երբեք շեշտը չդնել համատեքստից պոկված առանձին մտքի, որպես փաստարկի վրա: Եվ երկրորդը. Նորմա է դարձել պարզապես ճանապարհի փոշու նման ոտնատակ անել ողջերի ու մեռածների անունները, ընդսմին մնալով անպատիժ: Դա վտանգավոր է: Եվ այս կապակցությամբ կասեմ, որ եթե վիճաբանության թունդ պահին վիրավորել եմ իմ ընդդիմախոսի անձը, ապա ամենից շատ դրա համար եմ տառապում:

Մեկ անգամ եւս կրկնում եմ. հանձնաժողովի նիստում մրցանակների հարց չի քննարկվել: Եվ թող այն տպավորությունը չստեղծվի, թե իրարանցումն սկսվել է մրցանակների պատճառով: Ի դեպ, եթե դա այդպես լիներ, ապա ինձ թույլ չէի տա մասնակցել նիստի աշխատանքին, քանզի ինքս էլ ժյուրիի անդամ եմ, եւ այս առումով կան ոչ միայն բարոյական օրենքներ, այլեւ գրված կանոններ:

– Ի՞նչ կմաղթեիք ընթերցողներին, որոնք, իրոք, մոլորվել են տեղեկատվական մշուշում:

– Երբեք չլռել, երբ սիրտը հուշում է խոսել, ընդսմին հիշելով մեծ Սեւակի ձեւակերպումը. «Եթե ասեմ՝ բոց կլինի, եթե չասեմ՝ խոց կլինի»:

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ ԱՐՏԵՐԿՐՈՒՄ

«Արշակ Բ»-ն արժանի է տեղ գրավելու մշտական խաղացանկում

19-րդ դարի հայկական օպերայի շքեղալից հաղթանակը Սան Ֆրանցիսկոյում

Սեպտեմբերի 11-ի ամերիկյան ողբերգական իրադարձությունները ստվեր գցեցին Սան Ֆրանցիսկոյում տեղի ունեցող մշակութային միջոցառումների վրա: Այժմ, մի շաբաթ անց, խմբագրությանն է հասցեագրվել «Թայմս» ամերիկյան օրաթերթի սեպտեմբերի 10-ի համարում տպագրված թատերագետ Ջորջիա Ռոուի հոդվածը, որը թարգմանաբար ներկայացնում ենք ընթերցողների ուշադրությանը չնչին հապավումներով:

133 տարի տեւեց, որ ձեռագրում գրվածը բեմում իրականություն դառնա: Բայց արժեր այդքան սպասել, որովհետեւ արդյունքը շռնդալից հաղթանակ էր:

Շաբաթ օրը (սեպտեմբերի 8-ին) Սան Ֆրանցիսկոյի «Ուոր Մեմորիալ» օպերային թատրոնում առաջին անգամ ներկայացվեց Տիգրան Չուխաջյանի 1868-ին գրած օպերայի բնագիր տարբերակը: Չուխաջյանը, որը նաեւ ճանաչված է որպես հայկական Վերդի, պատմում է իր երկրի 4-րդ դարի ռազմիկ-թագավորի դրամատիկական պատմությունը: Իսկ պրեմիերայի օրը հիացած հանդիսատեսի խանդավառ ընդունելությունը վկայում է, որ նրա գլուխգործոցը կարող է նույն ճակատագրին արժանանալ եւ մնայուն տեղ գրավել խաղացանկում, ինչպես Վերդիի օպերաները:

Եվ հասկանալի է օպերային ընկերության «Համաշխարհային պրեմիերա» անվանումը, քանի որ ստեղծագործությունը իրոք բարդ ճակատագիր է ունեցել: Ամբողջական օպերան երբեք չի բեմականացվել կոմպոզիտորի ապրած տարիներին: Վերամշակված մի տարբերակ՝ հարմարեցված Ստալինի բնորոշումներին, ներկայացվել է Հայաստանում սկսած 1945 թվից:

Շաբաթ օրվա ներկայացումը հայտնություն լինելուց ավելին էր: Ոմանք ասում են, թե կոմպոզիտորն առատորեն օգտվել է Վերդիից: Օպերան ամենաշատը նման է Վերդիի «Նաբուկո» եւ «Մակբեթ» օպերաներին: Ուրիշները գտնում են, որ օպերան պատիվ է բերում «օպերաների թագավորին»: Չուխաջյանը, որը սովորել է Միլանի կոնսերվատորիայում, հստակորեն վերցրել է մի երկու հաջող լուծում վարպետից, բայց նաեւ ավելացրել է դրամատիկական զարգացման վստահ զգացողություն, ցուցաբերել է գործիքավորման հմտություն եւ օգտագործել այնպիսի վոկալ ոճ, որը հաճելի եւ դյուրեկան է:

Քաղաքական դեպքերի ճշտությունը պատմաբաններին թողնելով, նշենք, որ «Արշակ Բ»-ի իրադարձությունները տեղի են ունենում ազգային միասնականության պայքարի թոհուբոհում այն ժամանակ, երբ Հայաստանը պատերազմում էր ինչպես Պարսկաստանի, այնպես էլ Բյուզանդիայի դեմ: Պատմության հիմքում ընտանեկան մի ողբերգություն է, որը գալիս է վկայելու, որ ընտանեկան արժեքների անկումը նորագույն երեւույթ չէ:

Եթե ողբերգությունը որոշ տեղերում մելոդրամատիկ է, ապա Չուխաջյանին հաջողվել է հարթել այդ թերությունը սյուժեի հարստությամբ: Միակ թույլ մասը բացման 10 րոպեանոց սիմֆոնիան է, որը կարելի էր ամբողջովին կրճատել:

Այս նոր տարբերակի վրա աշխատել են երաժշտագետ Հայկ Ավագյանը, դրամատուրգ Ժիրայր Փափազյանը, ներկայացման տնօրեն Ֆրանչեսկո Զամբելոն, դեկորների պատասխանատու Ջոն Կոյնին, լուսային էֆեկտների պատասխանատու Մարկ Մքկուլոն եւ զգեստների ձեւավորող Անիտա Յարիչը:

Ներկայացումը համատեղ ջանքերի արդյունք է, եւ բոլոր մասնակիցները՝ սկսած նվագախմբի ղեկավար Լորիս Ճգնավորյանից մինչեւ ամենափոքր դեր կատարողը, չափազանց ուշադիր են ու բծախնդիր իրենց գործում:

Երգեցողությունը սքանչելի էր սկզբից մինչեւ վերջ: Բարիտոն Քրիստոֆեր Ռոբերտսոնի Արշակը իսկական տիրակալ էր, որը երբեք չդավաճանեց իր սկզբունքներին: Նրա ամենահաջողված տեսարանները դրանք էին, որոնցում Մակբեթի նման նա տառապում էր իր անցյալի սեւ արարքներից:

Բայց երեկոյի ամենալուսավոր կատարումը հայ սոպրանո Հասմիկ Պապյանինն էր, որը մարմնավորում էր Արշակի առաջին կնոջ՝ Օլիմպիայի արժանապատիվ ու վեհ կերպարը: Նրա խաղը չափազանց համոզիչ էր: Իսկ 3-րդ գործողության մեջ նրա ողբը սպանված որդու առիթով՝ ամենաազդեցիկ տեսարանն էր ամբողջ ներկայացման մեջ:

Հրաշալի կատարումներով հանդես եկան նաեւ մեցցո սոպրանո Նորա Գուբիշը (Փառանձեմ), տենոր Ֆիլիպ Ուեբը (Արշակի եղբայրը), տենոր Գորդոն Գլեթսը եւ բաս Տիգրան Մարտիրոսյանը:

Ներկայացման ամեն րոպեն մանրամասն մշակված էր: Այդ պատճառով էլ բոլորովին ձանձրալի չէր եւ արժանի է իր մշտական տեղը գրավելու օպերային թատրոնի խաղացանկում:

ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ

«Քրիստոնեական Հայաստանը քաղաքակրթությունների խաչմերուկ»

Հայաստանում քրիստոնեության պետական կրոն հռչակման 1700-ամյակին նվիրված միջոցառումների շարքում երեկ իր աշխատանքը սկսեց «Քրիստոնյա Հայաստանը քաղաքակրթությունների խաչմերուկ» խորագիրը կրող միջազգային գիտաժողովը, որը համատեղ կազմակերպել են 1700-ամյակի տոնակատարության կազմակերպման պետական հանձնաժողովը, Երեւանի պետհամալսարանը եւ ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի գործերով Հայաստանի ազգային հանձնաժողովը: Գիտաժողովի աշխատանքներին մասնակցում են ինչպես հայաստանցի, այնպես էլ մի շարք երկրներից ժամանած գիտնականներ, որոնց թվում նաեւ մեր սփյուռքահայ հայրենակիցները: Բացման խոսքով հանդես եկան գիտաժողովի կազմկոմիտեի նախագահ, ԵՊՀ ռեկտոր Ռադիկ Մարտիրոսյանը, 1700-ամյակի տոնակատարությունների կազմակերպման պետական հանձնաժողովի նախագահի տեղակալ Խոսրով Հարությունյանը, ԵՊՀ աստվածաբանության ֆակուլտետի դեկան Շահե արք. Աճեմյանը եւ այլք, որոնք մեծապես կարեւորեցին գիտաժողովը՝ համարելով մշակութային կարեւոր իրադարձություն հայ ժողովրդի կյանքում:

Գիտաժողովի եռօրյա աշխատանքները կընթանան 3 բաժանմունքներով: Առաջին բաժանմունքն ընդհանրացնելու են պատմության, պատմագրության ու աղբյուրագիտության թեմաներով ավելի քան երկու տասնյակ զեկուցումներ: Երկրորդ բաժանմունքում, որը կրում է գրականություն, փիլիսոփայություն, հոգեբանություն եւ մանկավարժություն խորագիրը, ընթերցվելու են այդ բնագավառներին վերաբերող շուրջ 20 զեկուցում: Երրորդ բաժանմունքը կրում է արվեստ եւ ճարտարապետություն ընդհանուր խորագիրը, որի շրջանակներում տարբեր ենթախմբերով՝ գեղանկարչություն, ճարտարապետություն, քանդակագործություն, հնագիտություն, կիրառական արվեստ, երաժշտություն եւ այլն, ներկայացվելու են շուրջ 40 զեկուցումներ:

Գիտաժողովի արտասահմանցի հյուրերը Հայաստանում գտնվելու օրերին առիթ կունենան ճանապարհորդելու Աշտարակ, Օշական, Հովհանավանք, Սաղմոսավանք՝ ծանոթանալու Հայաստանի պատմական-եկեղեցական հուշարձաններին:

ՄԱՐԻԱՄ ՄԵԼՔՈՒՄՅԱՆ

«Բարեկամություն» թատերախումբը Հայաստանում

Հովհ. Թումանյանի անվան Երեւանի պետական տիկնիկային թատրոնի շենքում, առաջին անգամ Հայաստանում «Բարեկամություն» թատերախումբը իրանահայ եւ Հայաստանի դերասանների համագործակցությամբ ներկայացրեց Ֆարհադ Նազերզադե Քերմանիի «Ուսապարկով մարդը» դրաման: Հյուրախաղերը կազմակերպվել էր Հայաստանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպանության մշակութային կենտրոնի հովանավորությամբ: Հյուրախաղերի բացմանը ողջույնի խոսքով ներկաներին դիմեց կենտրոնի խորհրդական պրն Աբու Թալիբին. «Այս հյուրախաղերը քաղաքակրթությունների երկխոսության եւ քրիստոնեության տոնակատարությունների շրջանակում ապացուցում են, որ հայ-իրանական հարաբերությունները շատ խորն արմատներ ունեն եւ այսօր էլ ավելի ամրապնդվում ու զարգանում են»:

«Ուսապարկով մարդը» դրաման թարգմանել եւ բեմադրել է Անդրանիկ Խեչումյանը:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ՆՈՐ ԳԻՐՔ

Նվիրապետական աթոռներ եւ թեմեր

Հայկական հանրագիտարանի գլխավոր խմբագրությունը լույս է ընծայել «Հայ եկեղեցի. նվիրապետական աթոռներ, թեմեր» վերնագրով հանրագիտարանային բնույթի գիրք-ուղեցույցը՝ նվիրված Հայաստանում քրիստոնեության պետական կրոն հռչակման 1700-ամյակին: Գրքում կարգով շարադրված են Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցու եւ նրա նվիրապետական աթոռների՝ Ամենայն հայոց ընդհանրական կաթողիկոսության (Մայր աթոռ Ս. Էջմիածին), Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոսության, Երուսաղեմի եւ Կոստանդնուպոլսի հայոց պատրիարքությունների համառոտ պատմությունը: Այնուհետեւ պատմական անհրաժեշտ տեղեկություններով եւ ներկա կացության համապարփակ, ամփոփ եւ սպառիչ մեկնաբանությամբ ներկայացված են Հայաստանի, Արցախի, արտասահմանյան հայոց թեմերը, հայրապետական պատվիրակությունները, հոգեւոր հովվությունները: Բերված են նաեւ Հայ եկեղեցու նվիրապետական աթոռների գավազանագրքերը, կուսակրոն հոգեւորականների ցանկը, ինչպես նաեւ աշխարհով մեկ ցրված հայկական եկեղեցիների մեծ մասի ցուցակները՝ հասցեներով եւ հաղորդակցային այլ տվյալներով: Գիրքը պատկերազարդ է՝ հիմնականում առաջնորդանիստ եկեղեցիների նկարներով, ունի 12 գունավոր քարտեզ՝ գործող, կառուցվող, կանգուն, բայց չգործող, նաեւ՝ խոնարհված եկեղեցիների ու վանքերի հարուստ ցուցակներով:

«Վերադարձ»

Սեպտեմբերի 20-ին, ժամը 13-ին, «Մոսկվա» կինոթատրոնի սրահում բացվում է **Մարտին Շահբազյանի** «Վերադարձ» խորագիրը կրող լուսանկարչական աշխատանքների ցուցահանդեսը:

Ցուցահանդեսը կազմակերպվել էր Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի եւ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի բարձր հովանավորությամբ:

«Ես աղոթում եմ Աղասու համար»

Հարցազրույց Սարգիս Սարգսյանի հետ

Ինչպես արդեն տեղեկացրել ենք, Տաշքենդում կայացած թենիսի «Նախագահի գավաթի» խաղարկությունում, որի մրցանակային ընդհանուր հիմնադրամը կազմում էր 550 հազար դոլար, հաջող մրցելույթներ ունեցավ Հայաստանի թենիսիստների առաջատար Սարգիս Սարգսյանը: Հաջորդաբար հաղթելով ֆրանսիացի Ժյուլեն Բուտեին, իտալացի Ջանլուկա Պոցցիին եւ հոլանդացի Սյենգ Շալկենին, կիսաեզրափակիչում Սարգիսը զիջեց ռուսաստանցի Մարատ Սաֆինին, որն էլ դարձավ մրցաշարի հաղթող: Մեր խնդրանքով «Դեյլի սպորտս Արարատ» լրատվական գործակալության սեփական թղթակից, խորվաթ լրագրող Իվո Սկենդերովիչը մրցաշարի ավարտից հետո հատուկ «Ազգի» համար հարցազրույց է անցկացրել Սարգիս Սարգսյանի հետ, որը ներկայացնում ենք ընթերցողների ուշադրությանը:

– Սարգիս, ինչպե՞ս ես գնահատում ելույթներդ տաշքենդյան մրցաշարում:

– Ընդհանուր առմամբ գոհ եմ իմ ելույթներից, ցուցադրած խաղի որակից: Այս շաբաթն ինձ համար իրոք հաջող էր: Գերմանիայում անցկացրած մարզումները ցանկալի արդյունք տվեցին: Ես ինձ վստահ էի զգում, կարողանում էի «կարդալ» մրցակիցներիս գործողությունները: Մի խոսքով, լավ մարզավիճակում եմ գտնվում:

– Տաշքենդյան կորտում քեզ վիճակված էր չորս հանդիպում անցկացնել: Ո՞րն էր դրանցից ամենածանրը քեզ համար:

– Նման կարգի մրցաշարերում սովորաբար հեշտ հանդիպումներ չեն լինում: Յուրաքանչյուր մրցախաղ էլ իր դժվարությունն ունի կախված մրցակցի խաղաոճից: Սակայն երբ քեզ վստահ ես զգում, լավ մարզավիճակում ես, կարելի է ցանկացած մրցակցի հաղթել: Իհարկե, կիսաեզրափակիչի հանդիպումն առավել ծանր էր, քանի որ մրցակիցն էլ ավելի ուժեղ էր:

– Սաֆինից կրած պարտությունը քեզ դառնություն չա՞տ պատճառեց:

– Յուրաքանչյուր պարտություն էլ մարզիկին դառնություն է պատճառում: Սաֆինի հետ մրցախաղում ես ներդրեցի այն ամենը, ինչին ընդունակ էի: Առաջին խաղափուլում ինձ նույնիսկ հաջողվեց հաշվի մեջ առաջ անցնել եւ ի

վերջո այն ավարտել իմ օգտին: Սակայն հաջորդ երկու խաղափուլերում Սաֆինին կանգնեցնելն արդեն անհնար էր: Ամեն դեպքում մրցակիցս բավական հեղինակավոր եւ տիտղոսակիր թենիսիստ է, որը բազում մրցաշարերի մասնակցության մեծ փորձ ունի: Իսկ դա հաճախ մրցակցությունում վճռորոշ դեր է խաղում: Մարատը կարողացավ տիրել նախաձեռնությանը, կենտրոնանալ եւ բեկում մտցնելով մրցակցությունում հասավ հաղթանակի: Անկեղծ ասած, պարտությունն ինձ բնավ էլ չտխրեցրեց, որովհետեւ գիտակցում էի, թե ինչպիսի ուժեղ թենիսիստի եմ զիջել: Բացի այդ էլ, ես այդ օրն ամեն ինչ արեցի հաջողության հասնելու համար, սակայն մրցակիցս օբյեկտիվորեն ինձանից ուժեղ էր:

– Երեւի թե այդ մրցախաղը քեզ համար ուսանելի էր...

– Ցանկացած մրցախաղում էլ ինչ-որ բան սովորում ես, հայտնաբերում, առավել եւս՝ ուժեղ մրցակիցների հետ խաղերում: Յուրաքանչյուր մրցախաղի նախապատրաստվելիս ես մտածում եմ ոչ այնքան մրցակցի խաղաոճի մասին, այլ փորձում եմ կենտրոնանալ իմ խաղի վրա, խորհում եմ, թե ինչպիսի՞ տակտիկական հնարքներով կարող եմ հաղթել մրցակցիս: Իհարկե, ուժեղ թենիսիստների խաղը փորձում ես վերլուծել, ցանկանում ես գտնել այն հարցի պատասխանը, թե ինչպե՞ս վարվել, որպեսզի դու էլ ուժեղագույնների շարքում դասվես:

– Որքան ինձ հայտնի է, դու մտերիմ ես քո հայրենակից Անդրե Աղասու հետ:

– Անդրեն մեծ թենիսիստ է, նրան իրավամբ կարելի է թենիսի լեգենդների շարքը դասել: Աղասու հետ ես բախտ ունեցա մի շարք համատեղ մարզումներ անցկացնել Լաս Վեգասում: Նա ինձ շատ է օգնում իր խորհուրդներով, նրանից իրոք սովորելու շատ բան կա: Չեմ կարծում, թե նա էլ իմ խորհուրդների կարիքն ունի, քանի որ ինձանից շատ լավ է թենիս խաղում: Կարելի է ասել, որ թենիսում Աղասին իմ կուռքն է: Երբ նա խաղում է, ես աղոթում եմ նրա համար:

ՇԱԽՄԱՏ

Երկու առաջատար

Շախմատի Հայաստանի տղամարդկանց առաջնության 7-րդ տուրում հաղթելով Աշոտ Անաստասյանին, Լեւոն Արոնյանը 5 միավորով հավասարվեց առաջատարին՝ Սմբատ Լպուտյանին, որը երկարատեւ պայքարից հետո միավորը կիսեց Արտաշես Մինասյանի հետ կայացած պարտիայում: Վերջինս 4 միավորով ընթանում է 3-րդ տեղում:

Գեւորգ Հարությունյանը սեւ խաղաքարերով պարտության մատնեց Արա Մինասյանին, Վահագն Խաչատրյանը՝ Տիգրան Նալբանդյանին: Եղիազարյան-Ասրյան պարտիայում գրանցվեց ոչ-ոքի արդյունք:

Խոշոր հաշվով

Երեկ «Նաիրի» մարզադաշտում կայացած 14-րդ տուրից հետաձգված «Սպարտակ»-«Բանանց» հանդիպումն ավարտվեց սպարտակցիների խոշոր հաշվով (3-0) հաղթանակով: Երկու գոլ խփեց Հայկ Հակոբյանը, մեկ անգամ էլ աչքի ընկավ Ռազմիկ Գրիգորյանը:

ԱՍԻԱ

Չինաստանը հավակնում է եզրափակիչի ուղեգրին

2002 թ. Հարավային Կորեայում եւ Ճապոնիայում կայանալիք ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարերը մոտենում են վերջնագծին: Եզրափակիչ փուլի 32 մասնակիցներից առայժմ հայտնի են 13-ը: Դրանք են աշխարհի չեմպիոն Ֆրանսիայի, կազմակերպիչ երկրների՝ Հարավային Կորեայի եւ Ճապոնիայի հավաքականները, ինչպես նաեւ ընտրական մրցապայքարում ուղեգրերին արժանացած Թունիսի, Կամերունի, Հարավաֆրիկյան Հանրապետության, Սենեգալի, Նիգերիայի, Լեհաստանի, Իտալիայի, Շվեդիայի, Արգենտինայի եւ Կոստա Ռիկայի ընտրանիները:

Այսօր ֆուտբոլասերներին կծանոթացնենք ասիական ընտրական գոտում տիրող իրավիճակին:

Ասիական ընտրական գոտում աշխարհի առաջնության եզրափակիչ փուլի 3 ուղեգիր է խաղարկվում: Այստեղ ընտրական մրցաշարը մի քանի փուլից է բաղկացած: Ներկայումս ընթանում է եզրափակիչ փուլը, որի 10 մասնակիցները բաժանվել են 2 խմբի: Խմբերի հաղթողներն իրավունք կստանան մասնակցելու աշխարհի առաջնությանը: 2-րդ տեղ գրաված հավաքականները միմյանց միջեւ անցկացվող երկու խաղերի արդյունքով կորոշեն այն թիմին, որը ուղեգրի համար անցումային խաղում կհանդիպի եվրոպական ընտրական գոտու 2-րդ խմբում 2-րդը ճանաչված հավաքականի հետ:

Կայացան հերթական հանդիպումները. «Ա» խումբ՝ Իրան-Բահրեյն՝ 0-0, Թաիլանդ-Սաուդյան Արաբիա՝ 1-3, «Բ» խումբ՝ Օման-Միացյալ Արաբական Էմիրություններ՝ 1-1, Չինաստան-Ուզբեկստան՝ 2-0:

Մրցաշարային աղյուսակներ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Իրան	4	2	2	0	4-1	8
2. Ս.Արաբիա	4	2	1	1	5-4	7
3. Բահրեյն	4	1	3	0	4-2	6
4. Իրաք	4	1	0	3	5-5	3
5. Թաիլանդ	4	0	2	2	2-8	2

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Չինաստան	4	3	1	0	8-1	10
2. Ուզբեկստան	4	2	0	2	8-7	6
3. Կատար	4	1	2	1	4-3	5
4. ՄԱԷ	4	1	1	2	5-7	4
5. Օման	4	0	2	2	1-8	2

ԵՎՐԱԳԱՎԱԹՆԵՐ

«Բարսելոնի» առաջին հաջողությունը Թուրքիայում

Ամորուզոն եւ Բեքհեմը հաղթանակ են պարգեւում «Յուվենտուսին» եւ «Մանչեսթր Յունայթեդին»

Մեկնարկեց չեմպիոնների լիգայի խմբային մրցաշարի 2-րդ տուրը: Սակայն եթե «A», «B», «C» եւ «D» խմբերում ընդգրկված թիմերն երեկ անցկացրին իրենց 2-րդ հանդիպումները, ապա մնացած չորս խմբերում ակումբները փաստորեն իրենց նորամուտը նշեցին չեմպիոնների լիգայի նոր մրցաշարում, քանի որ ԱՄՆ-ում տեղի ունեցած ահաբեկչական գործողությունների հետեւանքով ՈւԵՖԱ-ն հետաձգել էր հանդիպումները:

«E», «F», «G» եւ «H» խմբերում կայացած 8 հանդիպումներից երկուսում առավելության հասան դաշտի տերերը, 3 խաղում հաջողությունն ուղեկցեց հյուրերին, նույնքան խաղ էլ ավարտվեց ոչ ոքի արդյունքով:

«E» խմբում դրամատիկ պայքարում անցավ «Յուվենտուսի» եւ «Սելթիկի» հանդիպումը: Տրեզեգեի խփած երկու գոլերի շնորհիվ իտալացիները հաշվի մեջ առջեւից էին ընթանում, սակայն խաղավարտից 3 րոպե առաջ Լարսոնը վերականգնեց հավասարակշռությունը: Թվում էր, թե խաղը կավարտվի ոչ ոքի, սակայն վերջին 12 րոպեին մրցավարը կասկածելի 11 մ հարված նշանակեց հյուրերի դարպասին եւ Ամորուզոն հաղթանակ պարգեւեց իր թիմին: Նույն խմբում Պորտուգալիայի չեմպիոնը հյուրընկալվելիս հաղթեց «Ռոզենբորգին»:

«F» խմբում 2 հանդիպումներում էլ հաջողությունն ուղեկցեց հյուրերին: Հատկապես տպավորիչ էր «Բարսելոնի» խոշոր հաշվով հաղթանակը «Ֆեներբախչեի» նկատմամբ: Դա իսպանացիների առաջին հաջողությունն էր Թուրքիայում: «G» խմբում «Մանչեսթր Յունայթեդին» հաղթանակ բերեց խաղի վերջին րոպեին Բեքհեմի խփած միակ գնդակը:

«H» խմբում հանդես եկող Մոսկվայի «Սպարտակի» համար չեմպիոնների լիգայում մեկնարկը տպավորիչ չստացվեց: «Ֆեենորդի» հետ խաղում սեփական դարպասը երկու գնդակ ընդունելուց հետո միայն սպարտակցիներն ուշքի եկան եւ համառ ջանքերի շնորհիվ կարողացան խաղն ավարտել ոչ ոքի: Ընդ որում, խաղավերջում երկու թիմերն էլ հաղթանակ կորզելու մեկական հիանալի հնարավորություն ունեցան, սակայն չօգտագործեցին նպաստավոր պահը:

«Բավարիայի» եւ «Սպարտայի» մրցավեճում այդպես էլ գոլեր չգրանցվեցին:

Խաղերի արձանագրություններից

«E» խումբ

«Յուվենտուս»-3՝ Տրեզեգե (43, 55), Ամորուզո (90՝ 11 մ)

«Սելթիկ»-2՝ Պետրով (67), Լարսոն (87)

«Ռոզենբորգ»-1՝ Ռուշֆելդ (90)

«Պորտո»-2՝ Պենյա (10), Դեկո (60)

«F» խումբ

«Լիոն»-0

«Բայեր»-1՝ Կիրստեն (75)

«Ֆեներբախչե»-0

«Բարսելոն»-3՝ Կլյույվերտ (25), Անդերսոն (28), Սավիոլա (66)

«G» խումբ

«Մանչեսթր Յունայթեդ»-1՝ Բեքհեմ (90)

«Լիլ»-0

«Դեպորտիվո»-2՝ Գոնսալես (22), Վալերին (90)

«Օլիմպիակոս»-2՝ Յանակոպուլոս (80), Օֆորի-Կվայե (83)

«H» խումբ

«Բավարիա»-0

«Սպարտա»-0

«Սպարտակ»-2՝ Ռոբսոն (62), Բեսչաստնիխ (69)

«Ֆեենորդ»-2՝ Բոսֆելտ (12), Դալ-Թոմասոն (59)

Մրցաշարային աղյուսակներ

«E» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Յուվենտուս	1	1	0	0	3-2	3
2. Պորտո	1	1	0	0	2-1	3
3. Սելթիկ	1	0	0	1	2-3	0
4. Ռոզենբորգ	1	0	0	1	1-2	0

«F» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Բարսելոն	1	1	0	0	3-0	3
2. Բայեր	1	1	0	0	1-0	3
3. Լիոն	1	0	0	1	0-1	0
4. Ֆեներբախ.	1	0	0	1	0-3	0

«G» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. ՄանչեսթրՅ.	1	1	0	0	1-0	3
2. Օլիմպիակ.	1	0	1	0	2-2	1
3. Դեպորտիվո	1	0	1	0	2-2	1
4. Լիլ	1	0	0	1	0-1	0

«H» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ֆեենորդ	1	0	1	0	2-2	1
2. Սպարտակ	1	0	1	0	2-2	1
3. Սպարտա	1	0	1	0	0-0	1
4. Բավարիա	1	0	1	0	0-0	1

«Անժի»-«Գլազգո Ռեյնջերս» խաղը կկայանա չեզոք դաշտում

Ինչպես ժամանակին տեղեկացրել էինք, ՈւԵՖԱ-ի գավաթի 1/64 եզրափակիչի առաջին հանդիպումը «Անժիի» եւ շոտլանդական «Գլազգո Ռեյնջերսի» միջեւ նախատեսված էր անցկացնել Մախաչկալայում: Սակայն շոտլանդացիները պատճառաբանելով, որ իրենց անվտանգությունը Մախաչկալայում ապահովված չէ, կտրականապես հրաժարվել էին մրցավայր ժամանել՝ պահանջելով ՈւԵՖԱ-ից փոխել հանդիպման վայրը: Այդ հարցով շոտլանդական ակումբի ղեկավարությունը նույնիսկ դիմել էր Լոզանի դատարան:

ՈւԵՖԱ-ն քննարկելով «Գլազգո Ռեյնջերսի» բողոքը, մրցավայր չժամանելու թիմի պատճառաբանությունները հիմնավոր է համարել եւ որոշում է կայացրել թիմերի միջեւ կայանալիք 2 խաղի փոխարեն անցկացնել միայն մեկ հանդիպում՝ չեզոք դաշտում: Այն նշանակված է սեպտեմբերի 27-ին:

Բաժինը վարում է ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Շվեյցարիայի դատարանը չէ, որ պետք է քննարկեր ցեղասպանության եղելությունը

ԲԵՌԼԻՆ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ. ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Գերմանական Neue Zurcher Zeitung օրաթերթը սեպտեմբերի 17-ի համարում անդրադարձել է Շվեյցարիայում Հայոց ցեղասպանության խնդրի շուրջ տեղ գտած դատական գործընթացին:

Լրագրող Ջորջ Քրեյսը մասնավորապես գրում է, որ Հայոց ցեղասպանության խնդիրը ուսումնասիրված է եւ վավերագրված, մինչդեռ թուրք ազգայնական պատմագիտությունը հրաժարվում է ընդունել ցեղասպանության իրողությունը:

«Այս թեմայով մեծ թվով հրապարակումներ են եղել նաեւ Շվեյցարիայում, ներառյալ վերջերս հրատարակված Ջեքոբ Քունցլերի հիշողությունները, որը 1919 թվականին Անատոլիայում գտնվել է բժշկական ծառայության մեջ: Կարող ենք ընդունել, որ պատմականորեն հաստատված իրողություն է 800 հազարից մինչեւ 1,5 մլն. հայերի ոչնչացումը երիտթուրքական վարչակազմի տարիներին, եւ մասսայական բնաջնջման այս փաստը համապատասխանում է ցեղասպանության այսօրվա հասկացությանը: Այսպես է նույնիսկ, եթե Բեռնի դատարանը այդպես չի կարծում: Ժամանակին քիչ ուսումնասիրված լինելու պատճառով Հայոց ցեղասպանությունը չի դատապարտվել, եւ այսօր ջանքեր են գործադրվում համաշխարհային հանրության նախկին անտարբերությունը փոխհատուցելու համար», գրում է Քրեյսը:

Նա նաեւ տեսակետ է հայտնում, որ պատմական իրողությունը չի կարող վիճարկվել խորհրդարաններում, քանի որ այն գիտական ուսումնասիրության արդյունք է: «Մեծ թվով խորհրդարաններ, այդ թվում Եվրախորհրդարանը դատապարտել են եղեռնը, բայց ԱՄՆ-ի եւ Շվեյցարիայի նմանօրինակ ջանքերն առայսօր հաջողությամբ չեն պսակվել: Երբ Շվեյցարիայի խորհրդարանը գարնանը մերժեց ցեղասպանության օրինագիծը 73 դեմ 70 կողմ հարաբերակցությամբ, դա ոչ մի նոր բան չավելացրեց 80 տարի առաջ տեղի ունեցած դեպքերին, բայց որոշ բաներ բացահայտեց շվեյցարական խորհրդարանի քաղաքական հայացքների շուրջ», նշում է նա:

Անդրադառնալով Շվեյցարիայի Բեռն-Լոտենի շրջանային դատարանում 17 թուրքերի դեմ դատական գործընթացին, լրագրողը եզրակացրել է, որ շվեյցարական դատարանը չէ, որ պետք է քններեր ցեղասպանության եղելությունը, այլ միայն պետք է որոշում կայացներ, թե արդյոք թուրքերի արտահայտությունները հակասո՞ւմ են Շվեյցարիայի քրեական օրենսգրքի 260 հոդվածին, մինչդեռ դատավոր Մարդել Ալեքսանդր Նիլիի անձնական կարծիքով, հանցակազմ թուրքական կողմի արարքում այնուամենայնիվ կար»:

Ադրբեջանցիները մտադիր են իրենց սերունդներին հայկական եկեղեցում դաստիարակել

ԵՐԵՎԱՆ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Բաքվի կենտրոնում գտնվող հայկական եկեղեցին, որը 10 տարուց ավելի բարձիթողի վիճակում է, եւ որտեղ, որոշ տվյալներով, Բաքվի երիտասարդությունը խաղամոլությամբ է զբաղվում, ադրբեջանցիները մտադիր են վերածել թանգարանի: Այստեղ ցուցադրվելու են «հայերի իրականացրած գազանությունները»:

Ինչպես գրում է ադրբեջանական «525-րդ» թերթը, «Ադրբեջանի ինտելեկտուալ զարգացման» ոչ կառավարական կազմակերպության նախագահ Ադիլ Շամիլովը օրերս դիմել է նախագահ Հ. Ալիեւին, խորհրդարանի նախագահ Մ. Ալեքսերովին, Բաքվի քաղաքապետ Մ. Աբութալիբովին, Ադրբեջանի գիտությունների ակադեմիայի նախագահ Մ.Քերիմովին եւ Կովկասի մուսուլմանների առաջնորդ Հաջի Ալլահշուքյուր Փաշազադեին՝ Բաքվի կենտրոնում գտնվող հայկական եկեղեցին թանգարանի դարձնելու խնդրանքով: Ա. Շամիլովն առաջարկել է այդ թանգարանում լուսանկարների, փաստաթղթերի ու գրքերի միջոցով ներկայացնել «այն գազանությունները, որոնք իրականացվել են հայերի կողմից ադրբեջանցի եւ թուրք ժողովուրդների նկատմամբ»: Ըստ նրա, այդ շինությունը կարող է դրանով վերածվել ուսումնասիրական կենտրոնի, որը «անգնահատելի դեր կունենա հետագա սերունդների հայրենասիրական դաստիարակության համար եւ կգրավի մեծ թվով զբոսաշրջիկների», գտնում է Ադիլ Շամիլովը:

Ստամբուլում փլվել է հյուրանոցի շենք

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ. ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Սեպտեմբերի 19-ին Ստամբուլում փլվել է մի ոչ մեծ հյուրանոցի շենք: Եռահարկ շինության փլատակներում գտնվում է մոտ 50 մարդ:

Վերջին տվյալներով, Ստամբուլի պատմական կենտրոնում ոչ մեծ հյուրանոցի փլուզման զոհ է դարձել 7 մարդ: Զոհվածների մարմինները փլատակներից հանել առայժմ չի հաջողվել, սակայն արդեն հայտնի է, որ դրանցից վեցը ռումիններ են, մեկը՝ Իրանի բնակիչ: Ներկայումս դեպքի վայրում կատարվում են փրկարարական աշխատանքներ: 18 մարդ ծանր վնասվածքներով տեղափոխվել է հիվանդանոց: Ինչպես ենթադրում է ոստիկանությունը, շենքի փլուզումը տեղի է ունեցել հյուրանոցի տակով անցնող մետրոյի գծի վերանորոգման աշխատանքների հետեւանքով: Հյուրանոցատերը պնդում է, որ որոշ ժամանակ առաջ շենքում հայտնվել են լուրջ ճեղքվածքներ, բայց կանխարգելել ողբերգությունը չի հաջողվել, հաղորդում է «Ֆրանսպրես» գործակալությունը:

ARMENTEL

Ի ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ԱՐՄԵՆՏԵԼԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐԻ

Բաժանորդների սպասարկման գործընթացը կարգավորելու եւ մակարդակը բարձրացնելու նպատակով սույն թվականի սեպտեմբերի 17-ից սկսած Արմենտելը սկսում է իր բաժանորդների հետ (ֆիզիկական եւ իրավաբանական) պայմանագրերի կնքման գործընթացը: Քարտադարանի ճշտման եւ նոր պայմանագրերի կնքման համար կկատարվեն անհրաժեշտ բոլոր անվանափոխումները մինչեւ 2001 թվականի դեկտեմբերի 31-ը, հետեւյալ սակագներով.

- ֆիզիկական անձանց համար-500 դրամ (ներառյալ ԱԱՀ)
- իրավաբանական անձանց համար-600 դրամ (ներառյալ ԱԱՀ)

Վերը նշված բոլոր գործարքներն իրականացվում են Արմենտելի բաժանորդների սպասարկման տեղամասերում, որոնք աշխատում են ժամը 9:00-22:00-ն առանց ընդմիջման, հանգստյան օրերը շաբաթ եւ կիրակի:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ԲԱՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ (ԲՀԻՕՀՀՄ)

Բարձրագույն կրթության աջակցության ծրագրի շրջանակներում հայտարարվում է ամառային դպրոցի 2-ից 4 շաբաթյա ակադեմիական ծրագրի կազմակերպման մրցույթ հետեւյալ մասնագիտություններով՝ քաղաքագիտություն, սոցիոլոգիա, պատմություն, փիլիսոփայություն, գենդերային կրթություն, մարդու իրավունքներ եւ կրթության կառավարում մագիստրանտների, ասպիրանտների, բուհերի դասախոսների, վարչական աշխատողների եւ այլ մասնագետների համար: Ամառային դպրոցը կկազմակերպվի 2002 թ. ամռանը:

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ 2001 թ. դեկտեմբերի 14-ը: Հավելյալ տեղեկություններ կարելի է ստանալ ԲՀԻՕՀՀՄ-ի գրասենյակում հետեւյալ հասցեով

Երեւան 10, Պուշկինի 1, բն. 2.
հեռ. 542-119, 541-719, 543-901: e-mail: gayane@osi.am, www. osi.am

ԲԱՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ

Բարձրագույն կրթության աջակցության ծրագրի շրջանակներում հայտարարվում է Հայաստանում բարձրագույն կրթության բարեփոխումներին ուղղված ծրագրերի մրցույթ: Ծրագրերը կարող են վերաբերել կրթական չափորոշիչների մշակմանը հումանիտար եւ սոցիալական գիտությունների համար, դասընթացների գնահատման քրեդիտների վրա հիմնված միջազգային համակարգի տեղայնացմանը Հայաստանում, բուհերում ԳԱԱ գիտական պոտենցիալն օգտագործելու համակարգին, ինչպես նաեւ բուհերի կառավարման համակարգի բարելավմանը:

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ 2001 թ. նոյեմբերի 30-ը: Դիմումին կից անհրաժեշտ է ներկայացնել աջակցության նամակ այն բուհի ղեկավարությունից, որտեղ ակնկալվում է իրագործել ծրագիրը:

Հավելյալ տեղեկություններ կարելի է ստանալ ԲՀԻՕՀՀՄ-ի գրասենյակում հետեւյալ հասցեով

Երեւան 10, Պուշկինի 1, բն. 2.
հեռ. 542-119, 541-719, 543-901: e-mail: gayane@osi.am, www. osi.am

Հետաքննող լրագրողների ընկերակցություն

Դիմեք «Ինֆորմացիայի ազատության» կենտրոն, երբ պաշտոնյաները մերժում են ձեզ ինֆորմացիա տալ:
Հասցե՝ Երեւան, Դեղատան փող. 4, բն. 1 ա, հեռ. 524105, 529240
էլ. փոստ shushan@internews.am. versused@arminco.com

For Your Internal News of Armenia Log on to www.azg.am In English, Russian, Armenian and Turkish

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայ-ամերիկյան մամոգրաֆիայի համալսարանական կենտրոնի հիմնադիրները հայտարարել են, որ Հայաստանի Հանրապետության անկախության 10-ամյակի կապակցությամբ սեպտեմբերի 20-ից մինչեւ հոկտեմբերի 31-ը իրականացվում է մամոգրաֆիկ եւ գինեկոլոգիական հետազոտություններ 50 տոկոս զեղչ գներով:

Խնդրում ենք դիմել **Մխիթար Հերացի** 5 հասցեում գտնվող Հայ-ամերիկյան մամոգրաֆիայի համալսարանական կենտրոն

ՀԱՅ-ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՄԱՄՈԳՐԱՖԻԱՅԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ՀԻՄՆԱԴԻՐՆԵՐ

@rminco Global Telecommunications

ՆՈՐ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
➢ Ինֆորմացիայի վերականգնում
➢ Համակարգչային սարքավորումների վերանորոգում

ՆՈՐ ԳՆԵՐ, ՆՈՐ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԻՆՏԵՐՆԵՏ քարտի օգտագործում 20% ցածր գներով

- Գիշերային՝ անսահման $ 20
- Շուրջօրյա՝ անսահման $ 50
- Էլ. փոստ՝ անսահման $ 10

Հեռ.՝ 52-43-51, 52-63-26
E-mail: support@arminco.com
WEB: http://www.arminco.com

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 19. 09. 2001 Գինը՝ 100 դրամ